

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน
ในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม

โดย
นางสาวสรินพร ไทรทอง

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม แผน ข ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

ภาควิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน
ในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม แผนก ข ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต
ภาควิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

PUBLIC PARTICIPATION IN HOUSEHOLD HAZARDOUS WASTE MANAGEMENT :
THE CASE STUDY OF NAKHON PATHOM TOWN MUNICIPALITY

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Science (ENVIRONMENTAL SCIENCE)

Department of ENVIRONMENTAL SCIENCE
Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2022

Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตราย
ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม
โดย นางสาวสรินพร ไทรทอง
สาขาวิชา วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม แผนก ข ระดับปริญญาโท
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นภวรรณ รัตสุข

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

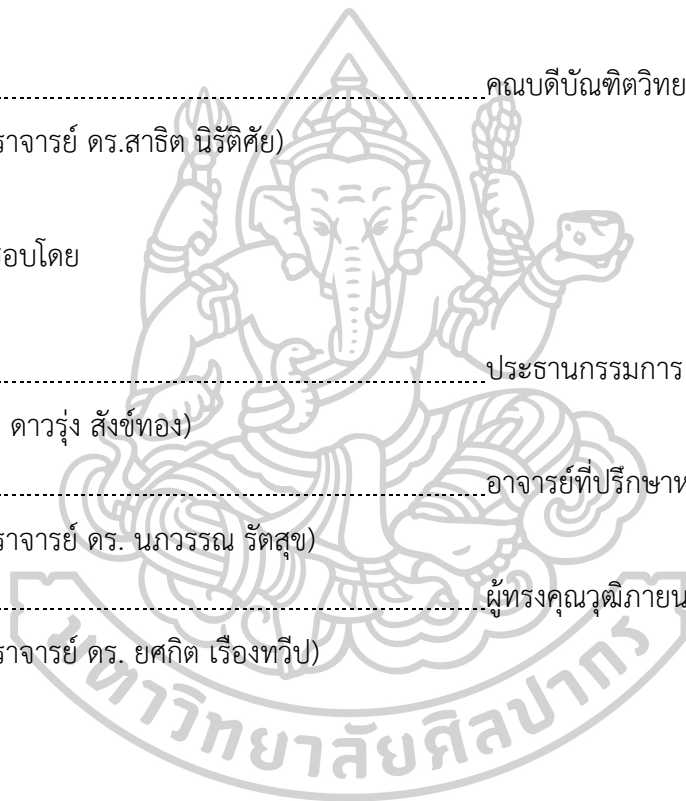
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย (ผู้รักษาการแทน)
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต นิรัตศัย)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. ดาวรุ่ง สังข์ทอง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นภวรรณ รัตสุข)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยศกิต เรืองทวีป)

61311305 : วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม แผน ข ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : การจัดการของเสียอันตราย, การมีส่วนร่วม, เทศบาล

นางสาว สรินพร ไทรทอง: การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นภวรรณ รัตสุข

การประเมินสภาพการณ์ปัจจุบันของการจัดการของเสียอันตรายในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลนครปฐม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ในแง่ของ ความรู้เกี่ยวกับของเสียอันตราย ชุมชนและการจัดการ พฤติกรรมการจัดการของเสียอันตรายในครัวเรือน และการมีส่วนร่วมในการจัดการของเสียอันตรายชุมชนในเขตเทศบาลนครปฐม ทำโดยใช้แบบสอบถามสำรวจกลุ่มตัวอย่างจำนวน 389 คน ซึ่งถูกสุ่มเลือกมาแบบบังเอิญ กระจายตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละหมู่บ้าน แบบสอบถามประกอบด้วยคำถาม 4 ด้าน คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชนและการจัดการ พฤติกรรมการจัดการของเสียอันตรายชุมชน และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน T-test และ F-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลสำรวจพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการของเสียอันตรายชุมชนระดับปานกลาง (ร้อยละ 55.30) จำนวนผู้ที่แสดงพฤติกรรมที่ควรทำในการจัดการของเสียอันตรายชุมชนอย่างสม่ำเสมอมีจำนวนร้อยละ 37.01 การมีส่วนร่วมในการจัดการของเสียอันตรายชุมชนพิจารณาใน 4 ด้าน คือ การตัดสินใจ การดำเนินงาน ผลประโยชน์ และการติดตามประเมินผล พบว่า การมีส่วนร่วมในด้านผลประโยชน์เป็นด้านที่ได้รับความร่วมมือจากชุมชนมากกว่าด้านอื่น ๆ รองลงมาได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามผล ตามลำดับ ($\bar{x} = 3.77$ 3.75 3.87 และ 3.67 ตามลำดับ) โดยเรื่องที่ชุมชนมีส่วนร่วมมากที่สุดในแต่ละด้าน คือ เลือกใช้สินค้าที่มีมาตรฐานในการรักษาสิ่งแวดล้อม สนับสนุนให้มีการติดตั้งจุดรองรับของเสียอันตรายในชุมชน ชักชวนคนในครอบครัวและเพื่อนบ้านให้จัดการของเสียอันตรายอย่างถูกวิธี และให้ข้อมูลเพื่อใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการของเสียอันตรายในชุมชน ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีผลทำให้การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนของประชาชนแตกต่างกัน

61311305 : Major (ENVIRONMENTAL SCIENCE)

Keyword : Household hazardous waste, participation, municipality

MISS SARINPORN SAITHONG : PUBLIC PARTICIPATION IN HOUSEHOLD HAZARDOUS WASTE MANAGEMENT : THE CASE STUDY OF NAKHON PATHOM TOWN MUNICIPALITY THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR NOPAWAN RATTASUK, Ph.D.

An assessment of household hazardous waste management in terms of knowledge, practices, and public participation of residents in Nakhon Pathom Municipality, Muang District, Nakhon Pathom Province was carried out using a questionnaire survey. A sample group of 389 residents was randomly selected and distributed according to the proportion of the population in each village. The questionnaire consisted of 4 sets of questions aiming to obtain: personal details, knowledge and understanding of household hazardous waste and its management, general practices of household hazardous waste handling, and public participation of respondents. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, T-test and F-test at the statistically significant level of 0.05. Analysis of the results revealed that the sample group had a moderate level of knowledge and understanding of household hazardous waste management (55.30%). The locals' practices regarding household hazardous waste handling is considered at a moderate level (37.01%). Public participation in household hazardous waste management was assessed in four categories: decision-making, operations, benefits, and monitoring. The highest level falls in the benefits category followed by decision-making, operations, and monitoring, respectively ($\bar{x}$ = 3.77 3.75 3.87 and 3.67, respectively). In each category, the area in which locals were frequently involved included, using environmentally-friendly certified consumer products, endorsing the installation of hazardous waste receptacles in the community, persuading family members and neighbors to properly manage hazardous waste in the community and providing information for evaluating the implementation of hazardous waste management respectively. It was also found that gender, age, education level, occupation and average monthly income affect the participation in community hazardous waste management.

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภวรรณ รัตสุขอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้โอกาส ให้คำปรึกษา และคอยแนะนำช่วยเหลือ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์ ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.ดาวรุ่ง สังข์ทอง ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยศกิต เรืองทวีป กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าอย่างยิ่งในการให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอขอบคุณ คุณผ่องศรี เผ่าภูรี ที่คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือประสานงานการขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ภาควิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงาน การจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการสอบวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองนครปฐมทุกท่านที่ให้การช่วยเหลือสนับสนุนในการจัดทำข้อมูล จัดเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี และขอขอบคุณคุณคุณนิสาชล พึ่งสุจริต ที่ช่วยเหลือเป็นที่ปรึกษาในการจัดทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้

สุดท้ายนี้ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณกำลังใจและการสนับสนุนจากคุณแม่ นิภาพร คำก่อง และคุณพ่อสันฐิติ ไทรทอง ที่สนับสนุนทุนการศึกษา และเป็นกำลังใจให้ลูกมาโดยตลอด

นางสาว สรินพร ไทรทอง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญรูป.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย.....	2
1.3 ขอบเขตของงานวิจัย.....	3
1.4 สมมุติฐานการวิจัย.....	3
1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
2.1 ของเสียอันตรายชุมชน.....	4
2.2 ประเภทและแหล่งกำเนิดของเสียอันตรายจากชุมชน	5
2.3 ผลกระทบจากของเสียอันตรายชุมชนต่อสิ่งแวดล้อมและมนุษย์.....	6
2.4 วิธีการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชน	7
2.4.1 ขั้นตอนการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชนที่เหมาะสม	7
2.5 กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการของเสียอันตรายชุมชน	9
2.5.1 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2550.....	9

2.5.2	อำนาจหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลของ อปท.....	10
2.5.3	แผนแม่บทการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายของประเทศ (พ.ศ. 2559 – 2564).....	10
2.6	การมีส่วนร่วมของประชาชน.....	12
2.6.1	ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	12
2.6.2	กระบวนการมีส่วนร่วม.....	13
2.7	เทศบาลเมืองนครปฐม.....	18
2.7.1	สภาพพื้นที่ทั่วไป.....	18
2.7.2	ด้านการเมือง/การปกครอง.....	18
2.7.3	ประชากร.....	20
2.8	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23
บทที่ 3	วิธีการศึกษา.....	26
3.1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	26
3.2	แบบสอบถาม.....	27
3.2.1	ลักษณะของแบบสอบถาม.....	27
3.2.2	การสร้างแบบสอบถาม.....	28
3.2.3	การหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	28
3.3	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	29
3.4	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	29
3.5	เกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล.....	30
บทที่ 4	ผลการศึกษา.....	32
4.1	ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม.....	32
4.1.1	เพศ.....	32
4.1.2	อายุ.....	33

4.1.3	ระดับการศึกษา	33
4.1.4	อาชีพ.....	34
4.1.5	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	35
4.2	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชนและการจัดการ	36
4.2.1	เพศกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง	37
4.2.2	อายุกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง	37
4.2.3	อาชีพกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง	38
4.2.4	การศึกษากับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง	40
4.2.5	รายได้กับระดับความรู้ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่าง	41
4.3	พฤติกรรมการจัดการของเสียอันตรายชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม	43
4.3.1	พฤติกรรมการคัดแยกของเสียอันตรายชุมชนออกจากขยะประเภทอื่นก่อนทิ้ง	43
4.3.2	พฤติกรรมการทิ้งของเสียอันตรายชุมชนลงถังร่วมกับขยะอื่น	43
4.3.3	พฤติกรรมการนำของเสียอันตรายชุมชนไปทิ้งที่จุดรองรับของเสียอันตรายชุมชน	44
4.3.4	พฤติกรรมการเก็บรวบรวมของเสียอันตรายชุมชนไว้ก่อนเพื่อนำไปทิ้ง	44
4.3.5	พฤติกรรมการคัดแยกของเสียอันตรายชุมชนใส่ภาชนะที่เหมาะสมที่มีดขีด	45
4.3.6	พฤติกรรมการนำกระป๋องสเปรย์ กระป๋องสารเคมีไปเผาในที่โล่งแจ้ง	46
4.3.7	พฤติกรรมการนำหลอดไฟ ถ่านไฟฉายไปฝังกลบในบริเวณบ้าน	46
4.3.8	พฤติกรรมการทุบกระป๋องสารเคมีหรือหลอดไฟก่อนทิ้ง	47
4.3.9	พฤติกรรมการเทของเหลวออกจากภาชนะที่บรรจุสารเคมี	47
4.3.10	พฤติกรรมการเก็บของเสียอันตรายชุมชนที่มีส่วนของแข็งในภาชนะไม่รั่วซึม	48
4.4	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตราย	50
4.4.1	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายด้านการตัดสินใจ	50

4.4.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายด้านการดำเนินงาน	51
4.4.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายด้านผลประโยชน์	52
4.4.4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายด้านการติดตาม ประเมินผล	53
4.5 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนกับปัจจัยส่วนบุคคล	54
4.5.1 สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านเพศที่แตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน	54
4.5.2 สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านอายุที่แตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน	55
4.5.3 สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของ ประชาชน	56
4.5.4 สมมติฐานที่ 4 ปัจจัยด้านอาชีพที่แตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน	58
4.5.5 สมมติฐานที่ 5 ปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของ ประชาชน	60
4.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ	65
5.1 สรุปผลการศึกษา	65
5.2 ข้อเสนอแนะ	66
5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	67
5.2.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ	67
รายการอ้างอิง	68
ภาคผนวก.....	72
ภาคผนวก ก แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตราย ชุมชน	73

ภาคผนวก ข แบบประเมินความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัย (IOC) เรื่อง “การมีส่วนร่วม ของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน ในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม” .. 81	
ประวัติผู้เขียน.....	88

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ผลិតภัณฑ์เคมีที่ส่งผลต่อสุขภาพ.....	6
ตารางที่ 2.2 ประชากรเทศบาลเมืองนครปฐมแยกเป็นหมู่บ้าน.....	20
ตารางที่ 2.3 ประชากรในเขตเทศบาลเมืองนครปฐมแต่ละช่วงอายุ	21
ตารางที่ 3.1 การสุ่มกลุ่มประชากรในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม	27
ตารางที่ 4.1 เพศของกลุ่มตัวอย่าง.....	32
ตารางที่ 4.2 อายุของกลุ่มตัวอย่าง	33
ตารางที่ 4.3 ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง	34
ตารางที่ 4.4 อาชีพของกลุ่มตัวอย่าง.....	34
ตารางที่ 4.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง.....	35
ตารางที่ 4.6 จำนวนข้อที่ตอบถูก.....	36
ตารางที่ 4.7 ระดับความรู้ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่าง	37
ตารางที่ 4.8 ระดับความรู้ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	37
ตารางที่ 4.9 ระดับความรู้ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	38
ตารางที่ 4.10 ระดับความรู้ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ.....	39
ตารางที่ 4.11 ระดับความรู้ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา	41
ตารางที่ 4.12 ระดับความรู้ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้.....	42
ตารางที่ 4.13 พฤติกรรมการคัดแยกของเสียอันตรายชุมชน ออกจากขยะประเภทอื่นก่อนทิ้งและทำ เครื่องหมายชัดเจนว่าเป็นของเสียอันตรายชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง	43
ตารางที่ 4.14 พฤติกรรมการทิ้งของเสียอันตรายชุมชนลงถังร่วมกับขยะอื่นของกลุ่มตัวอย่าง.....	44
ตารางที่ 4.15 พฤติกรรมกรนำของเสียอันตรายชุมชน ไปทิ้งที่จุดรองรับของเสียอันตรายชุมชนของ กลุ่มตัวอย่าง.....	44

ตารางที่ 4.16 พฤติกรรมการเก็บรวบรวมของเสียอันตรายชุมชน ไว้ก่อนเพื่อนำไปทิ้งของกลุ่มตัวอย่าง	45
ตารางที่ 4.17 พฤติกรรมการคัดแยกของเสียอันตรายชุมชน ใส่ภาชนะที่เหมาะสมที่มีดขีด ป้องกันการรั่วไหล มีป้ายการชี้บ่ง แล้วนำมาวางไว้หน้าบ้าน เพื่อให้เทศบาลเก็บรวบรวมของกลุ่มตัวอย่าง.....	45
ตารางที่ 4.18 พฤติกรรมกรนำกระป๋องสเปรย์ กระป๋องสารเคมีไปเผาในที่โล่งแจ้งของกลุ่มตัวอย่าง	46
ตารางที่ 4.19 พฤติกรรมกรนำหลอดไฟ ถ่านไฟฉายไปฝังกลบในบริเวณบ้านของกลุ่มตัวอย่าง	46
ตารางที่ 4.20 พฤติกรรมกรหุ้บกระป๋องสารเคมีหรือหลอดไฟก่อนทิ้งของกลุ่มตัวอย่าง.....	47
ตารางที่ 4.21 พฤติกรรมกรเทของเหลวออกจากภาชนะที่บรรจุสารเคมีของกลุ่มตัวอย่าง	47
ตารางที่ 4.22 พฤติกรรมกรเก็บของเสียอันตรายชุมชนที่มีส่วนของแข็งในภาชนะไม่รั่วซึมของกลุ่มตัวอย่าง	48
ตารางที่ 4.23 พฤติกรรมกรจัดการของเสียอันตรายชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐมของกลุ่มตัวอย่าง	49
ตารางที่ 4.24 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายของเทศบาลเมืองนครปฐม ด้านการตัดสินใจ ดังนี้	50
ตารางที่ 4.25 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายของเทศบาลเมืองนครปฐม ด้านการดำเนินงาน ดังนี้.....	51
ตารางที่ 4.26 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายของเทศบาลเมืองนครปฐม ด้านผลประโยชน์ ตามลำดับ ดังนี้.....	52
ตารางที่ 4.27 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายของเทศบาลเมืองนครปฐม ด้านการติดตามประเมินผล ดังนี้.....	53
ตารางที่ 4.28 ความแตกต่างระหว่างเพศที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน	54
ตารางที่ 4.29 แสดงความแตกต่างระหว่างอายุที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน.....	55
ตารางที่ 4.30 การวิเคราะห์เปรียบเทียบช่วงอายุ ด้วยวิธีของ LSD (Post Hoc).....	56

ตารางที่ 4.31 ความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน.....	57
ตารางที่ 4.32 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการศึกษาด้วยวิธีของ LSD (Post Hoc)	57
ตารางที่ 4.33 แสดงความแตกต่างระหว่างอาชีพที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน.....	58
ตารางที่ 4.34 การวิเคราะห์เปรียบเทียบอาชีพด้วย วิธีของ LSD (Post Hoc)	59
ตารางที่ 4.35 แสดงความแตกต่างระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน	60
ตารางที่ 4.36 การวิเคราะห์เปรียบเทียบรายได้เฉลี่ยต่อเดือนด้วยวิธีของ LSD (Post Hoc).....	61

สารบัญรูป

	หน้า
รูปที่ 2.1 เขตเทศบาลเมืองนครปฐม และพื้นที่ข้างเคียง	19
รูปที่ 2.2 เขตพื้นที่แต่ละหมู่ในเทศบาลเมืองนครปฐม.....	19

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากข้อมูลสถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอยของกรมควบคุมมลพิษ ในปี พ.ศ. 2562 มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นประมาณ 28.7 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปีพ.ศ. 2561 คิดเป็นร้อยละ 3 ในจำนวนนี้สามารถคัดแยกและนำกลับไปใช้ประโยชน์ 12.6 ล้านตัน และถูกนำไปกำจัดอย่างถูกต้อง 10.3 ล้านตัน (กรมควบคุมมลพิษ, 2563) สาเหตุสำคัญที่ทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้น มาจากการเพิ่มขึ้นของประชากรแฝงซึ่งเป็นแรงงานต่างด้าวที่มาทำงานในประเทศ และมาจากการขยายตัวของชุมชนเมือง นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว และพฤติกรรมบริโภคของประชาชนที่ปัจจุบันนิยมบริการสั่งซื้ออาหารและสินค้าทางออนไลน์ ปริมาณของขยะมูลฝอยที่เพิ่มสูงขึ้นนี้ หากขาดการบริหารจัดการที่ดี และประชาชนขาดความรู้และความเข้าใจในการจัดการที่ถูกต้องจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ดังนั้นการจัดการขยะมูลฝอยอย่างเหมาะสม จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นและมีความสำคัญ เพื่อไม่ให้ผลกระทบที่เกิดขึ้น ขยายตัวหรือรุนแรงมากยิ่งขึ้น ในบรรดามูลฝอยที่เกิดขึ้นในชุมชน ของเสียอันตรายหรือขยะมีพิษ เป็นขยะที่ประชาชนทั่วไปไม่ค่อยให้ความสำคัญในการคัดแยกขยะ และมักจะทิ้งรวมกับขยะทั่วไป ของเสียอันตรายจากชุมชนเหล่านี้หากขาดการจัดการที่ดี อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนได้มากกว่าขยะมูลฝอยทั่วไป (กรมควบคุมมลพิษ, 2560)

กรมควบคุมมลพิษรายงานไว้ว่า ในปี พ.ศ. 2563 ของเสียอันตรายจากชุมชน มีประมาณ 658,651 ตัน เพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. 2562 ประมาณ 10,538.42 ตัน โดยร้อยละ 65 เป็นซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และร้อยละ 35 เป็นของเสียอันตรายจากชุมชนประเภทอื่นๆ เช่น แบตเตอรี่ ถ่านไฟฉาย ภาชนะบรรจุสารเคมี และกระป๋องสเปรย์ เป็นต้น (กรมควบคุมมลพิษ, 2563)

ของเสียอันตราย หรือขยะมีพิษ คือ ขยะ วัสดุที่ไม่ใช้แล้ว ผลิตภัณฑ์เสื่อมสภาพ หรือภาชนะบรรจุต่างๆ ที่มีองค์ประกอบหรือปนเปื้อนวัตถุหรือสารเคมีอันตรายชนิดต่างๆ ที่มีลักษณะเป็นสารพิษ สารไวไฟ สารกัดกร่อน สารกัมมันตรังสี หรือเชื้อโรคต่างๆ ที่ทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สินหรือสิ่งแวดล้อม

โดยทั่วไปแล้วของเสียอันตรายที่เกิดจากกระบวนการผลิตในอุตสาหกรรมจะถูกจัดเก็บไปเพื่อทำลาย ตามข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการกากอุตสาหกรรมตามพระราชบัญญัติโรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ. 2535 แต่สำหรับสถานประกอบการที่เป็นสำนักงาน สถานประกอบกิจการประเภทพาณิชย์กรรม และครัวเรือนนั้น ยังไม่มีกฎหมายฉบับใดที่กำหนดมาเพื่อควบคุมเป็นการเฉพาะ ดังนั้นของเสียอันตรายส่วนใหญ่ที่เกิดจากสถานที่เหล่านี้ จะถูกทิ้งปะปนไปกับขยะทั่วไป และ

นำไปกำจัดอย่างไม่ถูกวิธี ทำให้สารพิษจากของเสียอันตรายดังกล่าวปนเปื้อนสู่ ดิน แหล่งน้ำ และ อากาศ และส่งผลกระทบต่อสุขภาพ (กรมควบคุมมลพิษ, 2560)

ในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ยังมีปัญหาเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชน หลายประการ เช่น การไม่คัดแยกของเสียอันตรายชุมชนออกจากขยะมูลฝอยทั่วไป หรือการจัด ของเสียอันตรายจากชุมชนไม่ถูกต้อง รวมทั้งขาดสถานที่ในการกำจัด ปัญหาเหล่านี้สะสมมานาน โดยมีสาเหตุมาจากปัจจัย เช่น การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร ข้อจำกัดด้านงบประมาณและ บุคลากรของท้องถิ่น ที่ไม่เพียงพอต่อการลงทุนและปรับปรุงการดำเนินการจัดการของเสียอันตราย จากชุมชน ข้อจำกัดนานาประการเหล่านี้ ทำให้ปัจจุบันของเสียอันตรายจากชุมชนยังคงถูกทิ้งปะปน ไปกับขยะมูลฝอยทั่วไป และถูกนำไปยังสถานที่กำจัดขยะทั่วไปของ อปท. ซึ่งไม่มีระบบป้องกันการ ปนเปื้อนของสารพิษจากของเสียอันตรายสู่สิ่งแวดล้อม ทั้งที่ อปท. ส่วนใหญ่ได้ดำเนินการให้ ความรู้ประชาชนในเรื่องพิษภัยจากสารพิษต่างๆ ที่อยู่รอบตัว และขอความร่วมมือคัดแยก ของเสียอันตรายชุมชนออกจากขยะทั่วไปและนำไปทิ้งในสถานที่จัดเก็บที่มีการจัดการอย่างถูกหลัก สุขภาพ เพื่อป้องกันการชำรุดแตกหักของเสียอันตรายชุมชนก่อนส่งไปยังที่กำจัด มาอย่างต่อเนื่อง

สำหรับเทศบาลเมืองนครปฐม ซึ่งมีพื้นที่รับผิดชอบ 22.2 ตารางกิโลเมตร จากบันทึกข้อมูล มูลฝอย (มฝ.2) ที่รายงานผลการบริหารจัดการขยะมูลฝอยประจำเดือนของเทศบาลเมืองนครปฐม พบว่าในปีงบประมาณ พ.ศ.2562 มีปริมาณของเสียอันตรายชุมชนประมาณ 5 ตัน ที่ประชาชน แยกและเทศบาลเก็บรวบรวมได้ โดยยังมีของเสียอันตรายชุมชนที่ไม่ทราบปริมาณถูกทิ้งร่วมกับ ขยะมูลฝอยทั่วไปที่นำไปกำจัดโดยวิธีการเทกองและฝังกลบ

ในปัจจุบัน แต่ละชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม มีจุดวางภาชนะรวบรวมของเสีย อันตรายชุมชน (Drop off) จำนวน 1 จุด แต่ก็ยังคงพบการทิ้งของเสียอันตรายชุมชนปะปนกับถังขยะ ทั่วไป เทศบาลเมืองนครปฐมจึงต้องการทราบสาเหตุของปัญหา ที่ประชาชนในเขตเทศบาลเมือง นครปฐมยังขาดการมีส่วนร่วมในการคัดแยกของเสียอันตรายชุมชน งานวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม” นี้ จึงมีเป้าหมาย ที่จะสำรวจสาเหตุของปัญหาดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางให้เทศบาลเมืองนครปฐมได้ปรับปรุงแก้ไข ปัญหานี้ต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการของเสียอันตรายชุมชนของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม ตำบลนครปฐม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

1.2.2 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการของเสียอันตรายชุมชนของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม ตำบลนครปฐม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

1.2.3 เพื่อเสนอรูปแบบการจัดการของเสียอันตรายชุมชนแบบมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม ตำบลนครปฐม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

1.3 ขอบเขตของงานวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดการของเสียอันตรายชุมชนและการมีส่วนร่วมในการจัดการของเสียอันตรายชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐมตำบลนครปฐม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม โดยใช้แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม และเพื่อเสนอรูปแบบการจัดการของเสียอันตรายชุมชนแบบมีส่วนร่วมของประชาชน

1.3.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาการจัดการของเสียอันตรายชุมชนเฉพาะในพื้นที่เทศบาลเมืองนครปฐม ตำบลนครปฐม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

1.3.3 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นประชาชนเทศบาลเมืองนครปฐมในแต่ละหมู่ คำนวณกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีของยามานะ

1.4 สมมุติฐานการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนมีผลทำให้ความรู้ความเข้าใจ พฤติกรรม และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนของเทศบาลเมืองนครปฐม ตำบลนครปฐม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ทราบสาเหตุของการที่ประชาชนไม่คัดแยกของเสียอันตรายชุมชน อันจะนำไปสู่แนวทางในการแก้ไขปัญหาได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องการจัดการของเสียอันตรายชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม ตำบลนครปฐม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการของเสียอันตรายชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง โดยมีเป้าหมายหลักคือค้นหาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการของเสียอันตรายชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม และเสนอรูปแบบการจัดการของเสียอันตรายชุมชนแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสาร ศึกษาหลักการ และแนวคิดทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่างๆ อาทิ เอกสาร ตำรา งานวิจัย และระบบสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

- 1) ของเสียอันตรายชุมชน
- 2) ประเภทและแหล่งกำเนิดของเสียอันตรายจากชุมชน
- 3) ผลกระทบจากของเสียอันตรายชุมชนต่อสิ่งแวดล้อมและมนุษย์
- 4) วิธีการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชน
- 5) กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการของเสียอันตรายชุมชน
- 6) การมีส่วนร่วมของประชาชน
- 7) เทศบาลเมืองนครปฐม
- 8) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ของเสียอันตรายชุมชน

กรมควบคุมมลพิษ ได้ให้นิยาม “ของเสียอันตราย” (Hazardous waste) ว่า ขยะหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว ผลิตภัณฑ์เสื่อมสภาพ หรือภาชนะบรรจุต่างๆ ที่มีองค์ประกอบหรือปนเปื้อนวัตถุ สารเคมีอันตรายชนิดต่างๆ ที่มีลักษณะเป็นสารพิษสารไวไฟ สารเคมีที่กัดกร่อนได้สารกัมมันตรังสีและเชื้อโรคต่างๆ ที่ทำให้เกิดอันตราย แก่ บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สินหรือสิ่งแวดล้อม เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดฟลูออเรสเซนต์ แบตเตอรี่โทรศัพท์เคลื่อนที่ ภาชนะบรรจุสารกำจัดศัตรูพืช กระจกสเปร์ยบรรจุสีหรือสารเคมี เป็นต้น

ส่วนของเสียอันตรายชุมชน (Community generated hazardous waste) หมายถึง ของเสียอันตรายที่มีแหล่งกำเนิดมาจากบ้านเรือนและสถานประกอบการพาณิชยกรรมในชุมชน โรงแรม สนามบิน ปั๊มน้ำมัน ร้านถ่ายรูป และร้านซักแห้ง เป็นต้น ซึ่งตัวอย่างของของเสียจำพวกนี้

ได้แก่ ถ่านไฟฉาย หลอดไฟฟ้า แบตเตอรี่สำหรับรถยนต์ น้ำมันหล่อลื่นใช้แล้ว เป็นต้น นอกจากนี้ของเสียอันตรายจากชุมชนยังรวมถึงแหล่งขยะที่มาจากเกษตรกรรมอีกด้วย เช่น กระจังบรรจุสารฆ่าแมลงหรือสารปราบศัตรูพืช เป็นต้น (มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, 2560)

2.2 ประเภทและแหล่งกำเนิดของเสียอันตรายจากชุมชน

กรมควบคุมมลพิษ (2550) ได้ให้คำจำกัดความของผู้ก่อให้เกิดของเสียอันตรายชุมชนว่า หมายถึง ประชาชนหรือสถานประกอบการในชุมชนที่ทำให้เกิดหรือมีของเสียอันตรายไว้ในครอบครองที่ไม่เข้าข่ายเป็นโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ปริมาณของเสียอันตรายที่เกิดขึ้นจึงมีความสัมพันธ์โดยตรงกับจำนวนประชากรที่อยู่อาศัยตามสถานที่ต่างๆ ตรงตามลักษณะการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ และเป็นตัวกำหนดขนาดของแหล่งกำเนิดของเสียอันตรายต่างๆ ที่ประกอบกันเป็นชุมชน ได้แก่ บ้านพัก ที่อยู่อาศัย ธุรกิจ ร้านค้า สถานประกอบการ ตลาดสด เป็นต้น ของเสียอันตรายเหล่านี้ส่วนใหญ่ยังไม่มี การคัดแยก คัดเลือก หรือเก็บรวบรวมแยกออกจากขยะมูลฝอยทั่วไป เพื่อนำไปกำจัดให้ถูกหลักสุขาภิบาล มีรายงานว่าโดยทั่วไปแล้วในชุมชนต่างๆ มีของเสียอันตรายเกิดขึ้นรวมกันมากกว่า 23 ประเภท แต่ที่พบเห็นโดยส่วนใหญ่ และมีสัดส่วนที่การเกิดรวมสูงกว่าร้อยละ 90 ของที่สำรวจพบเหล่านั้น มีทั้งหมด 8 ประเภท ได้แก่

- 1) สารเคมีเป็นพิษต่างๆ เช่น ภาชนะบรรจุสารเคมี
- 2) น้ำมันหล่อลื่นใช้แล้วที่สามารถรีไซเคิลได้
- 3) แบตเตอรี่รถยนต์
- 4) มูลฝอยติดเชื้อจากสถานพยาบาล
- 5) น้ำมันหล่อลื่นที่ใช้แล้วที่รีไซเคิลไม่ได้
- 6) ถ่านไฟฉาย
- 7) ของเสียประเภทอินทรีย์สารที่ติดไฟได้ เช่น กระจังสเปรย์
- 8) หลอดฟลูออเรสเซนต์

ทั้งนี้ของเสียอันตรายบางประเภทมีการคัดแยกและจัดการโดยเฉพาะอยู่แล้ว ได้แก่ น้ำมันหล่อลื่นใช้แล้ว แบตเตอรี่รถยนต์ และมูลฝอยติดเชื้อ ที่เหลือส่วนใหญ่จะถูกทิ้งลงถังขยะมูลฝอยทั่วไป ดังนั้นเพื่อให้ อปท. และประชาชนเกิดความเข้าใจและสามารถจดจำได้ง่ายในการร่วมกันจัดการของเสียอันตรายชุมชน ส่วนที่เหลือจึงจำแนกออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ได้แก่

- 1) ภาชนะบรรจุสารเคมี เช่น กระจังสเปรย์
- 2) หลอดไฟ เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์ และหลอดไฟชนิดต่างๆ
- 3) ถ่านไฟฉาย ถ่านกระดุม รวมไปถึงแบตเตอรี่ชนิดอัดไฟได้ (Rechargeable) เช่น แบตเตอรี่โทรศัพท์มือถือ แบตเตอรี่กล้องดิจิทัล โดยอัตราการเกิดของเสียอันตรายแต่ละประเภทจากแหล่งกำเนิดต่างๆ นั้น แตกต่างกันไปตามสภาพพื้นที่และความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

2.3 ผลกระทบจากของเสียอันตรายชุมชนต่อสิ่งแวดล้อมและมนุษย์

การจัดการของเสียอันตรายชุมชนที่ไม่ถูกวิธี ไม่ว่าจะเป็นการทิ้งลงพื้นดิน ที่รวมกับขยะทั่วไป อาจก่อให้เกิดการปนเปื้อน ทั้งในระหว่างขั้นตอนการจัดเก็บ และการกำจัดซึ่งเป็นสาเหตุของปัญหาสุขภาพ และสิ่งแวดล้อม เช่น ถ้าหลอตไฟถูกทิ้งปะปนไปกับมูลฝอยทั่วไป ระหว่างการขนส่งไปยังหลุมฝังกลบมูลฝอยทั่วไป หลอตไฟอาจแตกหักส่งผลให้ปรอทที่เจือปนอยู่สามารถแพร่กระจายสู่สิ่งแวดล้อมได้ เมื่อสารปรอทเข้าสู่สิ่งมีชีวิตจะสะสมตามลำดับห่วงโซ่อาหาร หากร่างกายได้รับเป็นเวลานานอาจก่อให้เกิดโรคมินามาตะ การกำจัดของเสียอันตรายชุมชนโดยวิธีการลักลอบเผาเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดมลพิษทางอากาศจากควันพิษของสารเคมีที่ยังคงปนเปื้อนอยู่ในภาชนะ เช่น กระป๋องสเปรย์ ภาชนะบรรจุสารเคมี ตัวอย่างผลกระทบต่อสุขภาพของสารพิษที่มีในของเสียอันตราย แสดงไว้ในตาราง ที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 ผลกระทบต่อสุขภาพของเคมีที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ

ผลิตภัณฑ์	สารที่บรรจุ	ผลกระทบต่อสุขภาพ
ถ่านไฟฉาย กระป๋องสี	แมงกานีส	- ปวดศีรษะ อ่อนเพลีย ง่วงนอน ซึมเศร้า - จิตใจไม่สงบ อารมณ์แปรปรวน ประสาทหลอน - สมองสับสน สมองอึกเสบ - เป็นตะคริวที่ขา แขน
หลอตฟลูออเรสเซนต์ ถ่าน กระดุม สารเคมีกำจัด แมลง	ปรอท	- กล้ามเนื้อกระตุก - หงุดหงิด โมโหง่าย - เกิดการระคายเคืองต่อผิวหนัง - เลือดออกง่าย ปวดท้อง ท้องร่วง อย่างรุนแรง - เหงือกบวม อักเสบ
ผลิตภัณฑ์	สารที่บรรจุ	ผลกระทบต่อสุขภาพ
แบตเตอรี่รถยนต์ สารเคมี กำจัดแมลง กระป๋องสี	ตะกั่ว	- ปวดศีรษะ อ่อนเพลีย ตัวซีด - ความจำเสื่อม ชักกระตุก หมดสติ - ปวดท้อง ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ
สเปรย์ น้ำยาย้อมผม ยาทาเล็บ ยาล้างเล็บ เครื่องสำอางหมดอายุ	สารพิษอื่นๆ	- ปวดศีรษะ หายใจขัด เป็นลม - เกิดอาการระคายเคืองต่อผิวหนัง คัน หรือเห่อ บวม

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ (2560)

2.4 วิธีการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชน

2.4.1 ขั้นตอนการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชนที่เหมาะสม

การจัดการของเสียอันตรายที่สามารถป้องกันการปนเปื้อนของสารพิษสู่สิ่งแวดล้อมได้ดีที่สุด ควรเริ่มด้วยการควบคุมไม่ให้ประชาชนทิ้งของเสียอันตรายปนกับขยะมูลฝอยทั่วไป กรมควบคุมมลพิษได้พัฒนา ทำการทดลองปฏิบัติในพื้นที่นำร่องจนได้รูปแบบที่มีมาตรฐาน และเป็นที่ยอมรับของประชาชน ซึ่งมีกระบวนการจัดการ 7 ขั้นตอน และมีวิธีการปฏิบัติหลากหลายวิธี โดย อปท. สามารถดำเนินการด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง หรือ หลายวิธีร่วมกันตามความเหมาะสม ความพร้อมของ อปท. และ ความต้องการของประชาชน

ขั้นตอนที่ 1 : การสร้างกลไกการคัดแยกของเสียอันตรายจากต้นทาง โดยใช้กลยุทธ์ การขอความร่วมมือผ่านทางกิจกรรมซึ่งให้ประชาชนได้ทดลองปฏิบัติการคัดแยกของเสียอันตรายที่ สอดคล้องกับวิถีชุมชน และก่อให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเจ้าหน้าที่และประชาชน ซึ่งโดยทั่วไปมีอยู่ 3 วิธีที่เหมาะสม ได้แก่

(1) การจัดกิจกรรมสร้างแรงจูงใจ เช่น กิจกรรมสอยดาวกับนายมีพิช กิจกรรมรณรงค์ เนื่องในวันสำคัญทางสิ่งแวดล้อม เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนได้ทดลองคัดแยกของเสียอันตราย และ รับทราบข้อมูลด้านการจัดการของเสียอันตราย

(2) การประชาสัมพันธ์ในชุมชน เริ่มจากการจัดกิจกรรมเคาะประตูบ้าน หรือแทรกวาระ เรื่องการคัดแยกของเสียอันตรายในการประชุมผู้นำชุมชนปกติ เพื่อให้เกิดการนำเสนอรายละเอียด ของโครงการและเชิญชวนประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมการคัดแยก

(3) การประชาสัมพันธ์โดยการแจกเอกสารที่เผยแพร่ความรู้ด้านการคัดแยก ของเสียอันตรายในช่วงที่มีการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น คู่มือประชาชน แผ่นพับ ของที่ระลึก สื่อกลางแจ้ง การจัดกิจกรรมคาราวานสัญจร

ขั้นตอนที่ 2 : การกำหนดวิธีการแยกทิ้งของเสียอันตรายจากต้นทาง และจัดเตรียม ภาชนะรองรับที่มีความปลอดภัยให้ทั้งกับประชาชนและผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงอุปกรณ์ในการเก็บ รวบรวมที่เหมาะสม โดยมีอยู่ด้วยกัน 3 วิธี ได้แก่

(1) การแยกทิ้งหน้าบ้านตามเวลา โดยเป็นการขอความร่วมมือจากประชาชน ในการคัดแยกของเสียอันตรายใส่ถุงที่สามารถมองเห็นภายในได้ หรือใส่ภาชนะที่เหมาะสมแล้วนำมา ทิ้งหน้าบ้าน เพื่อให้ อปท. เก็บรวบรวม โดยอาจนัดหมายวันและเวลาที่แน่นอนหรือเก็บรวบรวม พร้อมกับรถเก็บขยะมูลฝอยทั่วไปที่ได้มีการปรับปรุงให้มีกล่องใส่ของเสียอันตรายจากชุมชนแล้ว

(2) การแยกทิ้งตามจุดต่างๆ ที่กำหนด เป็นการจัดตั้งภาชนะรองรับของเสียอันตราย จากชุมชนที่จัดให้มีรูปทรงภายนอกแตกต่างจากถังขยะทั่วไปในบริเวณที่สามารถสังเกตเห็นได้ง่าย

โดยขอให้ประชาชนคัดแยกของเสียอันตรายจากที่บ้าน และสามารถนำไปทิ้งที่จุดใกล้บ้านตามความสะดวก

(3) การแยกทิ้งในวันทิ้งขยะพิเศษ เป็นการเชิญชวนประชาชนให้คัดแยกของเสียอันตรายเพื่อนำมาแลกของรางวัลหรือแรงจูงใจที่เหมาะสม ณ สถานที่ได้นัดหมายในวันและเวลาที่กำหนด ซึ่งเหมาะสำหรับการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นจิตสำนึกประชาชนและเป็นการประชาสัมพันธ์โครงการ

ขั้นตอนที่ 3 : การเก็บรวบรวมของเสียอันตราย ในขั้นตอนนี้ อปท. จะต้องเลือกรูปแบบรถเก็บรวบรวมของเสียอันตรายและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้สอดคล้องกับวิธีการแยกทิ้ง ทั้งนี้รถเก็บรวบรวมของเสียอันตรายที่เหมาะสมมี 2 รูปแบบ ดังนี้

(1) รถเก็บรวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชนโดยเฉพาะ อปท. สามารถดัดแปลงจากรถเก็บขยะมูลฝอยแบบเปิดข้างเทท้าย ขนาด 1 ตัน หรือรถบรรทุก 6 ล้อ โดยไม่จำเป็นต้องมีการดัดแปลงตัวถัง แต่ต้องนำภาชนะเปล่าไปถ่ายของเสียอันตรายจากชุมชนสำหรับการเก็บรวบรวมที่มาจาก การแยกทิ้งที่จุดทิ้งของเสียอันตรายจากชุมชนที่กำหนด

(2) รถเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยทั่วไปที่ได้รับการดัดแปลงปรับปรุง รถเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยทั่วไปแบบอัดท้ายสามารถเก็บของเสียอันตรายจากที่อยู่อาศัยพร้อมกับมูลฝอยทั่วไป โดยติดตั้งกล่องใส่ของเสียอันตรายจากชุมชนเพิ่ม เพื่อแยกจากช่องใส่ขยะมูลฝอยทั่วไป

ขั้นตอนที่ 4 : การเก็บกัก เป็นการรวบรวมของเสียอันตรายในสถานที่ที่ได้จัดเตรียมไว้ โดยเฉพาะ เพื่อให้มีปริมาณมากพอคุ้มต่อการขนส่งไปกำจัด และต้องไม่เป็นการเก็บรวบรวมไว้นานเกินกว่า 90 วัน เพื่อความปลอดภัยโดยต้องมีเจ้าหน้าที่ควบคุมดูแลอย่างน้อย 2 คน ที่ได้รับการฝึกอบรมการปฏิบัติงานให้ได้มาตรฐานโดยมีหน้าที่หลักในการคัดแยกของเสียอันตรายที่สามารถนำมารีไซเคิลได้ออกจากของเสียอันตรายที่ต้องบำบัด/กำจัด และบรรจุของเสียอันตรายประเภทต่างๆ ในภาชนะตามที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 5 : การขนส่งของเสียอันตรายที่เก็บรวบรวม เมื่อมีของเสียอันตรายจำนวนครบตามที่กำหนด จะต้องจ้างเอกชนที่ได้รับอนุญาต ขนส่งของเสียอันตรายไปกำจัดตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้โดยเฉพาะในประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง ระบบเอกสารกำกับ การขนส่งของเสียอันตราย พ.ศ. 2547 โดยต้องมีใบอนุญาตประกอบการขนส่ง ใบเสียภาษีรถขนส่ง และขนส่งของเสียอันตรายโดยมีระบบกำกับ การขนส่ง (Manifest)

ขั้นตอนที่ 6 : การรีไซเคิลของเสียอันตราย ของเสียอันตรายเมื่อแยกประเภทแล้วบางประเภทมีศักยภาพในการนำไปใช้ประโยชน์ใหม่โดยวิธีการรีไซเคิล เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์แบบตรง แบตเตอรี่โทรศัพท์เคลื่อนที่และแบตเตอรี่อัดไฟใหม่ได้ ซึ่งช่วยลดค่ากำจัดและรักษาสิ่งแวดล้อมได้อีกด้วย

ขั้นตอนที่ 7 : การบำบัด/กำจัดของเสียอันตราย ของเสียอันตรายที่ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จะต้องนำไปกำจัดโดยเอกชนที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการเท่านั้น อปท.สามารถตรวจสอบรายชื่อเอกชนที่ได้รับอนุญาตเพื่อกำจัดของเสียอันตรายได้โดยตรงจากเว็บไซต์ของกรมโรงงานอุตสาหกรรม

2.5 กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการของเสียอันตรายชุมชน

2.5.1 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ.

2550

มาตรา 4 "มูลฝอย" หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุ ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร เถ้า มูลสัตว์ ซากสัตว์ หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น และหมายความรวมถึงมูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

มาตรา 18 การเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในเขตราชการส่วนท้องถิ่นใด ให้เป็นอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้นในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ราชการส่วนท้องถิ่นอาจร่วมกับหน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นดำเนินการภายใต้ข้อตกลงร่วมกันก็ได้ แต่ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยส่วนรวม รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวง โดยคำแนะนำของคณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการร่วมกันได้

ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร ราชการส่วนท้องถิ่นอาจมอบให้บุคคลใดดำเนินการตามวรรคหนึ่ง แทนภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่น หรืออาจอนุญาตให้บุคคลใดเป็นผู้ดำเนินการรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยตามมาตรา 19 ก็ได้บัญญัติตามมาตรา นี้ และมาตรา 19 มิให้ใช้บังคับกับการจัดการของเสียอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน แต่ให้ผู้ดำเนินการกิจการโรงงานที่มีของเสียอันตราย และผู้ดำเนินการรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดของเสียอันตราย ดังกล่าว แจ้งการดำเนินการเป็นหนังสือต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น

มาตรา 19 ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินการรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย โดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการเว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

มาตรา 20 เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสะอาดและการจัดระเบียบในการเก็บขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดของท้องถิ่นดังต่อไปนี้

(1) ห้ามการถ่าย เท ทิ้ง หรือทำให้มีขึ้นในที่หรือทางสาธารณะซึ่งสิ่งปฏิกูล หรือมูลฝอย นอกจากในที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นจัดไว้ให้

(2) กำหนดให้มีที่รองรับสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยตามที่หรือทางสาธารณะและสถานที่เอกชน

(3) กำหนดวิธีการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยหรือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่ใด ๆ ปฏิบัติให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะตามสภาพหรือลักษณะการใช้อาคารหรือสถานที่นั้น ๆ

(4) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการของราชการส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลอื่นที่ราชการส่วนท้องถิ่นมอบให้ดำเนินการแทนในการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ การจะกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ราชการส่วนท้องถิ่นนั้นจะต้องดำเนินการให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(5) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย เพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา 19 ปฏิบัติ ตลอดจนกำหนดอัตราค่าบริการชั้นสูงตามลักษณะการให้บริการที่ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา 19 จะพึงเรียกเก็บได้

(6) กำหนดการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะ (กรมควบคุมมลพิษ, 2560)

2.5.2 อำนาจหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลของ อปท.

หน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ อปท. พ.ศ. 2542 มาตรา 16 ดังนี้ “ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้ (18) การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย” (พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ อปท. , 2542)

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 มาตรา 50 “ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบล มีหน้าที่ต้องทำ ในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้ (3) รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล” (พระราชบัญญัติเทศบาล, 2496)

ซึ่งในปัจจุบันบทบาทของ อปท. ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม จากเป็นเพียงผู้ดำเนินการเองในเรื่องต่างๆ มาเป็นผู้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการร่วมดำเนินการและสนับสนุนให้มีความเข้มแข็ง นอกจากนี้ยังต้องมียุทธศาสตร์ในการเป็นผู้ประสานเพื่อสร้างความร่วมมือกับสถาบันทางวิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชน และหน่วยงานราชการต่างๆ รวมถึงการสร้างเครือข่ายระหว่าง อปท. ในการจัดให้มีบริการสาธารณะร่วมกัน เช่น การกำจัดขยะ เป็นต้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานตามอำนาจและหน้าที่ที่มี

2.5.3 แผนแม่บทการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายของประเทศ (พ.ศ. 2559 – 2564)

แผนแม่บทการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายของประเทศ (พ.ศ. 2559 – 2564) คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2559 มี 3 มาตรการหลักคือ

(1) มาตรการลดการเกิดขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่แหล่งกำเนิดโดยการส่งเสริมให้เกิดกลไกการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง ลดการใช้ นำของเสียกลับมาใช้ซ้ำ และใช้ประโยชน์ใหม่ ตรงตามหลักการ 3Rs (Reduce, Reuse, Recycle) และส่งเสริมการผลิตและการใช้สินค้าและบริการ ที่มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อก่อให้เกิดการจัดการขยะมูลฝอยอย่างยั่งยืน

(2) มาตรการเพิ่มศักยภาพการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายโดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและจังหวัดดำเนินการเก็บรวบรวม ขนส่ง และกำจัดขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการกำจัดขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายแบบศูนย์รวม โดยใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสานและการแปรรูปผลิตพลังงานได้อย่างเหมาะสม พัฒนาและปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

(3) มาตรการส่งเสริมการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย โดยเร่งสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนตั้งแต่ระดับเยาวชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายตั้งแต่การลดการเกิด การคัดแยกตลอดจนถึงการกำจัดขั้นสุดท้าย และเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายสำคัญ ตามแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ ในปี 2563 ทั้ง 6 เป้าหมาย คือ

- 1) ขยะมูลฝอยชุมชน ต้องได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70
- 2) ขยะมูลฝอยตกค้าง ต้องได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ร้อยละ 100
- 3) ของเสียอันตรายชุมชน ได้รับการเก็บรวบรวมและส่งไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25
- 4) มูลฝอยติดเชื้อ ต้องได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ร้อยละ 100
- 5) กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย ต้องเข้าสู่ระบบการจัดการที่ถูกต้อง ร้อยละ 100
- 6) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีการคัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนที่ต้นทาง ร้อยละ 40

นายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) ได้มีข้อสั่งการในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙ และเมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับกระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการพิจารณากำหนดมาตรการในการกำจัดขยะมูลฝอยให้สอดคล้องตามแนวทางประชารัฐ โดยให้มีการผลักดันการจัดการขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐของทุกกระทรวง ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เป็นแบบอย่างต่อหน่วยงานอื่นๆ และเพื่อให้มีการลดปริมาณขยะมูลฝอยที่สอดคล้องกับแผนแม่บทฯ (กรมควบคุมมลพิษ, 2563)

2.6 การมีส่วนร่วมของประชาชน

2.6.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน

ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้มีนักวิชาการให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนดังรายละเอียด ต่อไปนี้

Arnstien (1969) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าไปมีส่วนร่วมโดยไม่มีบทบาทอะไรเลย ย่อมไม่ได้ผลต่อการมีส่วนร่วมที่มีคุณภาพนั้น ผู้เข้าร่วมจะต้องรู้จักใช้อำนาจและสามารถควบคุมกิจกรรมนั้นได้จึงจะทำให้เกิดผลของการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ

Berkley (1975) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ผู้นำเปิดโอกาสให้ผู้ตามทุกคนสามารถร่วมในการตัดสินใจทำงานเท่าที่จะสามารถกระทำได้

William Erwin (1976) การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานร่วมคิด พัฒนา ร่วมตัดสินใจ และช่วยแก้ปัญหาของตนเอง

United Nations (1981) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าร่วมด้วยความกระตือรือร้น มีพลังของประชาชนในด้านต่างๆ ได้แก่ การตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมายของสังคมและการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และปฏิบัติตามแผนการหรือโครงการต่างๆ ด้วยความเต็มใจ

Putti (1987) การมีส่วนร่วม หมายถึง พื้นฐานของกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งผลให้การบริหารจัดการมีลักษณะกว้าง ซึ่งเป็นทางหนึ่งที่ทำให้การมีส่วนร่วมขยายไปสู่การปฏิบัติงานในระดับล่างขององค์การ

นิคม ผัดแสน (2540) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ให้ประชาชนได้สามารถคิดค้นแนวทางขึ้นเอง โดยเป็นผู้กำหนดการตัดสินใจ คิดค้นปัญหา และการดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ เช่น แสดงความคิดเห็น การเสนอแนะ และสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ

อุทัย บุญประเสริฐ (2542) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้สมาชิกของชุมชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจในกิจกรรมใดๆ โดยให้ความช่วยเหลือและมีอิทธิพลต่อการดำเนินกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อประชาชน

พีระ พรนวม (2544) การมีส่วนร่วม หมายถึง เป็นการกระจายอำนาจให้ประชาชนได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการพิจารณาปัญหาความต้องการร่วมกัน เป็นการตัดสินใจร่วมกัน วางแผนดำเนินงานหรือแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ดำเนินการหรือปฏิบัติงานร่วมกัน ตลอดจนรับรู้ผลดี เสีย จนทำให้เกิดความภาคภูมิใจ

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่มีโอกาสได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ หรือเข้าร่วมการตัดสินใจเพียง เล็กน้อยได้เข้ามามีส่วนร่วมด้วยมากขึ้นอย่างมีความเสมอภาค และอิสรภาพ ไม่ใช่เพียงมีส่วนร่วมอย่างตื้นเขินแต่เข้ามามีส่วนร่วมด้วยความถ่องแท้

จิราภรณ์ ศรีคำ (2547) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลที่มีความสนใจหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องเดียวกันเข้ามาร่วมกัน เพื่อปฏิบัติภารกิจ ไม่ว่าจะเป็นการวางแผน การดำเนินงาน การรับทราบผลการดำเนินงาน การติดตามประเมินผล หรือร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่ได้ตกลงกันได้

จินตนา สุขจรรย์ (2549) การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการดำเนินการรวมพลังประชาชน และองค์กรของรัฐหรือองค์กรเอกชน เพื่อให้ได้ประโยชน์ร่วมกันในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาของชุมชน โดยให้สมาชิกสามารถเข้ามาวางแผนร่วมกัน ปฏิบัติ และประเมินงาน เพื่อเป็นแก้ปัญหาชุมชน

ทรงวุฒิ เรืองวาทศิลป์ (2550) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีบทบาทร่วมกันในกิจกรรมทุกประการตามกำลังความสามารถของสมาชิก ไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลร่วมกัน นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานในกลุ่มเพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

สัจญา เคนาภูมิ (2551) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่สมาชิกได้มีโอกาสร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามโครงการ ร่วมติดตามประเมินผล เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมจะต้องมาจากความสมัครใจ พึงพอใจ และได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากชุมชนโดยส่วนรวมร่วมกัน

จากความหมายและคำอธิบายเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนข้างต้น พอสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนร่วมมือกัน มีการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เสมอภาคโดยนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานเพื่อพัฒนาหรือใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญของแต่ละคนในการแก้ปัญหาของชุมชนและพัฒนางานในกลุ่มให้มีความโปร่งใสและให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.6.2 กระบวนการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมนั้น จะต้องนึกถึงกระบวนการที่จะให้ประชาชนได้เข้ามามีบทบาทในทุกขั้นตอนของการมีส่วนร่วม เพราะอย่างน้อยที่สุดประชาชนจะต้องได้รับรู้ขั้นตอนการดำเนินการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็ขั้นตอนการตัดสินใจ ขั้นตอนการดำเนินงาน และขั้นตอนในการประเมินผลงาน เพื่อให้รับรู้ถึงความเป็นไปในกิจกรรมสาธารณะต่างๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยนักวิชาการที่ได้ทำการวิจัย ได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมตามประเด็นสำคัญต่างๆ ดังนี้

ถวิลวดี บุรีกุล (2543) ได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมที่นำมาประมวลเป็นระดับไว้ได้อย่างน่าสนใจ โดยถวิลวดี ได้ทำวิจัยเรื่องประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม และได้ข้อสรุปถึงกระบวนการมีส่วนร่วม ควรจะมีลำดับขั้นดังต่อไปนี้ ซึ่งประกอบไปด้วย การให้ข้อมูล การเปิดรับความคิดเห็นของ

ประชาชน การปรึกษาหารือ การวางแผนร่วมกัน การร่วมปฏิบัติและการควบคุมติดตามโดยประชาชน โดยเป็นการเริ่มมาจากการสื่อสารทางเดียว ซึ่งเป็นการให้ข้อมูลแต่เพียงอย่างเดียวไปจนถึงการสื่อสารสองทางที่เป็นการปรึกษาหารือ ร่วมคิด ร่วมวางแผน และเมื่อสื่อสารกันเข้าใจตรงกันแล้ว จึงเป็นการร่วมทำ ในที่สุดเป็นการร่วมติดตามควบคุม ซึ่งนับเป็นขั้นตอนของการมีส่วนร่วมสูงสุด

อภิญา กังสนารักษ์ (2544) ได้นำเสนอกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนว่า ชุมชนต้องมีส่วนร่วมใน 4 ขั้นตอน ซึ่งประกอบไปด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการริเริ่มโครงการ ร่วมกันค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ร่วมตัดสินใจกำหนดความต้องการ และร่วมลำดับความสำคัญของความต้องการ 2) การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผน โดยกำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการแนวทางการดำเนินงาน รวมถึงทรัพยากรและแหล่งวิทยากรที่จะใช้ในโครงการ 3) การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินโครงการ ทำประโยชน์ให้แก่โครงการ โดยเป็นการร่วมช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ เพื่อให้รู้ว่าผลจากการดำเนินงานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยสามารถกำหนดการประเมินผลเป็นระยะต่อเนื่องหรือประเมินผลรวมทั้งโครงการในคราวเดียวกันก็ได้

ประพันธ์ สร้อยเพชร (2547) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก คือ 1) การค้นหาปัญหา และสาเหตุ 2) การวางแผนดำเนินกิจกรรม 3) การลงทุนและการปฏิบัติงาน 4) การติดตามและประเมินผล ซึ่งในขณะเดียวกัน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2548) ได้ชี้ให้เห็นถึงประเด็นความสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วมที่มีความลึกลงไปอีก ได้แก่ 1) การตัดสินใจและผลกระทบที่สำคัญ 2) การตัดสินใจทำให้มีผลกระทบต่อบางคนมากกว่าคนอื่น 3) การตัดสินใจทำให้มีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของคนหรือกลุ่มคนที่มีอยู่ตั้งแต่เดิม 4) การตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งที่เคยมีอยู่ก่อนแล้ว 5) ความจำเป็นเพื่อให้มีการสนับสนุนซึ่งต่อผลการตัดสินใจ

อคิน รพีพัฒน์ (2547) ได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนดปัญหาที่มาของปัญหา แนวทางแก้ไข 2) การตัดสินใจเลือกแนวทาง การพัฒนา และการแก้ไขปัญหา 3) การนำแผนมาปฏิบัติกิจกรรม และพัฒนาตามแผน 4) การประเมินผลของกิจกรรมที่ได้มีการปฏิบัติตามการพัฒนานั้น

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเริ่มจาก 1) ส่วนร่วมการค้นหาสาเหตุ และความต้องการ 2) ส่วนร่วมในการวางแผน 3) ส่วนร่วมในการตัดสินใจ 4) ส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 5) ส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล 6) ส่วนร่วมในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

วรรณศิลป์ พีรพันธุ์ (2553) ได้กล่าวถึง กระบวนการการมีส่วนร่วมในการวางแผนของประชาชนประกอบไปด้วย 1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 2) การแสดงความคิดเห็น 3) การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น 4) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 5) การร่วมมือกันในการทำงาน

Cohen & Uphoff (1980) กล่าวว่า ความเป็นระบบในเรื่องของประเด็นสำคัญ โดยได้นำเอากระบวนการการมีส่วนร่วมจากนักวิชาการทั้งหลายมาประมวล แนวคิดหลัก ซึ่งได้แบ่งรูปแบบกระบวนการมีส่วนร่วม ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ในขั้นตอนการตัดสินใจนั้น สิ่งแรกสุดที่ต้องกระทำ คือ ต้องสามารถกำหนดความต้องการ และเริ่มจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นจึงเลือกนโยบายและผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่อง ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น ช่วงดำเนินการวางแผน และช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานโครงการนั้น ได้มาจากการถามว่า ใครจะสามารถทำประโยชน์ให้ได้บ้าง และจะสามารถทำประโยชน์ได้โดยวิธีการใด เช่น ด้านทรัพยากร ด้านการบริหาร ด้านการประสานงาน และด้านการให้ความช่วยเหลือ เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณแล้ว ยังคงต้องให้ความสำคัญกับเชิงคุณภาพด้วย นอกจากนี้ยังจะต้องพิจารณาถึงผลประโยชน์ที่กระจายอยู่ภายในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการนี้ รวมถึงผลที่ทั้งทางบวกและทางลบของโครงการ โดยจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อสังคมและบุคคลด้วย

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้นสิ่งสำคัญที่จะต้องคอยระวัง คือ ความเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectations) ซึ่งมีผลชักจูงให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่างๆ ได้

ลักษณะการมีส่วนร่วมนั้น จะวิเคราะห์ได้หลายอย่าง ขึ้นอยู่กับความสนใจศึกษาในประเด็นใด เช่น การเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในประโยชน์สาธารณะ การเข้าร่วมในการตัดสินใจ การวางแผน และตรวจสอบลักษณะองค์กรชุมชน ฯลฯ และการเน้นการศึกษาในลักษณะของการบริหารที่เกิดจากการดำเนินงานเชิงนโยบายและในทางปฏิบัติการ โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐร่วมกับชุมชน Ornstein (อ้างใน ชูชาติ พ่วงสมจิตต์, 2540) เห็นว่า การมีส่วนร่วมจะมีลักษณะมากน้อยเพียงใด ให้พิจารณาว่าผู้นำได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจและมีบทบาทในการควบคุมได้เท่าใด ซึ่งเป็นข้อบ่งบอกถึงภาวะผู้นำที่เป็นประชาธิปไตย ว่ามีสูงหรือต่ำ โดย Ornstein ได้สรุปลักษณะการมีส่วนร่วมออกเป็น 3 ลักษณะ คือ 1) การมีส่วนร่วมเทียม หรือการไม่มีส่วนร่วม 2) การมีส่วนร่วมพอเป็นพิธีหรือร่วมเพียงบางส่วน 3) การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง คือ การมีอำนาจและบทบาทมาก ความเห็นนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Campbell & Ramseyer

(อ้างใน จิราภรณ์ ศรีคำ, 2547) ซึ่งได้แบ่งลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น 5 ลักษณะ ได้แก่ 1) ลักษณะที่ไม่มีส่วนร่วมเลย 2) ลักษณะที่มีส่วนร่วมน้อย 3) ลักษณะที่มีส่วนร่วมปานกลาง 4) ลักษณะที่มีส่วนร่วมมาก 5) ลักษณะที่มีส่วนร่วมมากที่สุด

Huntington & Nelson (1975) เห็นว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนจะพิจารณาจาก กิจกรรม และการบริหาร ซึ่งจะต้องมีการศึกษาควบคู่กันไป โดยในระดับกิจกรรมนั้น จะเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการทำให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด ส่วนในด้านการบริหารนั้น จะเป็นลักษณะของผู้มีอำนาจหน้าที่ที่จะเปิดทางให้ประชาชนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น หรือแสดงออกถึงการเข้าร่วมในกิจกรรม โดย Huntington & Nelson ได้มีหลักการพิจารณาถึงลักษณะการมีส่วนร่วมดังมีรายละเอียด ดังนี้

1) กิจกรรม ลักษณะของการมีส่วนร่วมประเภทนี้ให้ดูจากกิจกรรมที่เข้าร่วม เช่น กิจกรรมด้านการเมือง อาจพิจารณาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง การลงประชามติ การประท้วง กรณีที่รัฐมีโครงการที่มีผลกระทบต่อประชาชน เป็นต้น ว่าสามารถกระทำได้เพียงใด

2) ระดับการบริหาร โครงสร้างขององค์กรหนึ่งจะต้องมีสายการบังคับบัญชา ดังนั้น การมีส่วนร่วมจะพิจารณาได้จาก

- ในแนวราบ ทุกแผนกทุกฝ่ายจะมีความเท่ากันในตำแหน่ง ดังนั้น การมีส่วนร่วมในมิติของแนวราบจึงเป็นไปอย่างหลวม ไม่จริงจังนัก ทั้งนี้เพราะมีตำแหน่ง หรือสถานะเท่ากัน

- ในแนวตั้ง เป็นการมีส่วนร่วมตามสายการบังคับบัญชา เช่น หัวหน้าลูกน้อง แผนก ฝ่ายต่างๆ ลดหลั่นกัน เป็นต้น การทำงานจึงต้องมีการตรวจสอบตามลำดับชั้น การแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่นจะได้รับการตรวจสอบจากผู้บังคับบัญชา

- การมีส่วนร่วมทั้งแนวราบและแนวตั้งนั้น จะต้องทำงานร่วมกันทั้งเพื่อนร่วมต่างแผนก และผู้บังคับบัญชาโดยตรง โดยมีการแสดงบทบาทตามสถานภาพของตนเอง

ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และพรหมทิพย์ เพชรมาก (2551) กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไว้ ตามเอกสารประกอบการสอนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเมืองและชนบท ได้ข้อสรุปถึงคุณลักษณะการมีส่วนร่วมสามารถแบ่งออกเป็น 6 คุณลักษณะ ได้แก่

1) การรับรู้ข่าวสาร (Public Information) การมีส่วนร่วมแบบนี้ ประชาชนเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องนั้นจะได้รับการแจ้งให้ทราบถึงข้อมูลต่างๆ ของโครงการที่จะดำเนินการ รวมถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น ทั้งนี้การแจ้งข้อมูลข่าวสารต่างๆ จะเป็นการแจ้งก่อนที่จะได้มีการตัดสินใจดำเนินโครงการ

2) การปรึกษาหารือ (Public Consultation) การมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้ เป็นการจัดการให้มีการพูดคุย หารือร่วมกันระหว่างผู้ดำเนินการโครงการกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบ เพื่อสอบถามความคิดเห็น และเป็นการตรวจสอบข้อมูลต่างๆ เพิ่มเติม นอกจากนี้ยังเป็นการเพิ่ม

ช่องทางการกระจายข่าวสารข้อมูลไปยังประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกิดความเข้าใจ และเพื่อให้มีการให้ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นการประกอบทางเลือกการตัดสินใจ

3) การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Meeting) เพื่อให้ประชาชน ฝ่ายที่เกี่ยวข้องที่มีผลต่อโครงการหรือกิจกรรม และผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจ ใช้พื้นที่สาธารณะในการทำความเข้าใจร่วมกัน การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นนั้นมีหลายวิธีการ เช่น การประชุมรับฟังความคิดเห็นเชิงวิชาการ (Technical Meeting) การประชุมระดับชุมชน (Community Meeting)

4) การประชาพิจารณ์ (Public Hearing) ถือว่าเป็นการประชุมที่มีขั้นตอนการที่เป็นระบบ มีความชัดเจน เป็นพื้นที่ในการเสนอข้อมูลอย่างเปิดเผย ไม่มีการปิดบังต่อทุกฝ่ายที่มีส่วนได้และส่วนเสียของโครงการ คณะกรรมการการจัดประชุม และการประชาคม จะต้องเป็นที่ยอมรับของผู้เข้าร่วม มีประเด็นและกฎเกณฑ์ในเรื่องที่ต้องการพิจารณาอย่างชัดเจน รวมถึงต้องแจ้งให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับทราบถึงประเด็นและกฎเกณฑ์ดังกล่าวอย่างชัดเจน

5) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ถือเป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจต่อปัญหาหรือข้อถกเถียงนั้นๆ ซึ่งอาจจะกระทำโดยการเลือกตัวแทนเพื่อเป็นกรรมการที่มีอำนาจการตัดสินใจดังกล่าวแทนประชาชน

6) การใช้กลไกทางกฎหมาย รูปแบบนี้ไม่ถือเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยตรงในเชิงป้องกันและแก้ไข แต่เป็นลักษณะของการเรียกร้องและการป้องกันสิทธิของตนเอง อันเนื่องมาจากการไม่ได้รับความเป็นธรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ที่ตนเองควรจะได้รับ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้ให้หลักเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้หลายประการ และประชาชนสามารถใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญทั้งในรูปแบบของปัจเจกหรือในรูปแบบกลุ่ม องค์กร ตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้

ความหมายและคำอธิบายเรื่องลักษณะการมีส่วนร่วมพอสรุปได้ ดังนี้

ลักษณะการมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับกิจกรรม ได้แก่ การรับรู้ข่าวสาร การปรึกษาหารือ การประชุมรับฟังความคิดเห็น การประชาพิจารณ์ การลงประชามติ และการมีส่วนร่วมในระดับการบริหาร ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การใช้กลไกทางกฎหมาย ในประเด็นการมีส่วนร่วมในระดับการบริหารนี้ ยังจะต้องพิจารณาจากในแนวราบทุกแผนกทุกฝ่าย จะมีความเสมอกันในตำแหน่งและในแนวตั้งเป็นการมีส่วนร่วมตามสายการบังคับบัญชา

2.7 เทศบาลเมืองนครปฐม

2.7.1 สภาพพื้นที่ทั่วไป

1) ที่ตั้งของหมู่บ้านหรือชุมชนหรือตำบลเทศบาลเมืองนครปฐม เป็นหน่วยราชการบริหารงานส่วนท้องถิ่น ที่ยกฐานะมาจากองค์การบริหารส่วนตำบลนครปฐม ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2556 ปัจจุบันนายกเทศมนตรีเมืองนครปฐม มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนภายในตำบลนครปฐม ตามมาตรา 48 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และแก้ไขเพิ่มเติม (ถึงฉบับที่ 13) พ.ศ. 2552

2) ลักษณะภูมิประเทศ สภาพทั่วไปในเขตเทศบาลเมืองนครปฐมเป็นพื้นที่ราบลุ่มดินดำเหมาะแก่การเกษตรกรรม เป็นพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบทเหมาะแก่การปลูกสร้างที่อยู่อาศัย เลี้ยงสัตว์ทำเกษตร เพราะอยู่ในเขตชลประทาน สามารถอาศัยแหล่งน้ำในคลองชลประทานที่ไหลผ่านในการทำเกษตรได้ตลอดทั้งปี

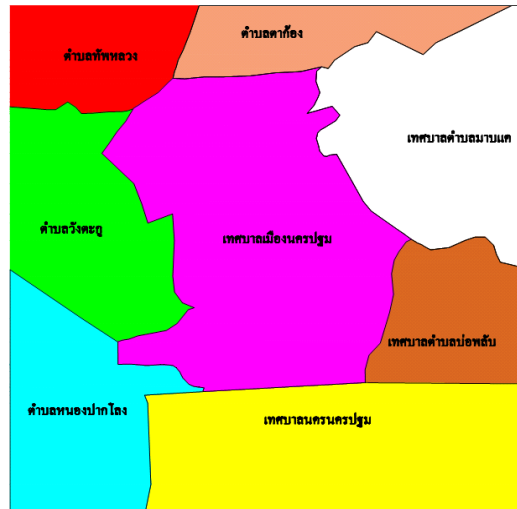
3) ลักษณะภูมิอากาศ สภาพภูมิอากาศไม่แตกต่างจากจังหวัดอื่นทั่วไปในภาคกลาง แบ่งเป็น 3 ฤดู คือ ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนกันยายน และฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือนมกราคม

2.7.2 ด้านการเมือง/การปกครอง

1) ที่ตั้งและอาณาเขต

เทศบาลเมืองนครปฐม เลขที่ 117 หมู่ที่ 2 ตำบลนครปฐม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม มีพื้นที่ครอบคลุมตำบลนครปฐมทั้งตำบล จำนวน 8 หมู่บ้าน ตำบลนครปฐมมีพื้นที่ทั้งหมดจำนวน 22.2 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 13,875 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ต่างๆ ดังนี้ (รูปที่ 2.3)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลตาก้องและตำบลทัพหลวง
ทิศใต้	ติดต่อกับ	เทศบาลนครนครปฐมจังหวัดนครปฐม
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลบ่อพลับและตำบลมาบแค
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลวังตะกั่วและตำบลหนองปากโลง

รูปที่ 2.1 เขตเทศบาลเมืองนครปฐม และพื้นที่ข้างเคียง
ที่มา: เทศบาลเมืองนครปฐม, 2563

2) แบ่งเขตการปกครองเป็น 8 หมู่บ้าน ประกอบด้วย (รูปที่ 2.4)

- หมู่ที่ 1 บ้านหุบซบา
- หมู่ที่ 2 บ้านนาสร้าง
- หมู่ที่ 3 บ้านปิ่นเกลียว
- หมู่ที่ 4 บ้านนาข้าวสุก
- หมู่ที่ 5 บ้านนาขุม
- หมู่ที่ 6 บ้านทุ่งเผาเต่า
- หมู่ที่ 9 บ้านทุ่งน้อย
- หมู่ที่ 10 บ้านนาหุบ

รูปที่ 2.2 เขตพื้นที่แต่ละหมู่ในเทศบาลเมืองนครปฐม
ที่มา: เทศบาลเมืองนครปฐม, 2563

ภายในพื้นที่มีแหล่งการศึกษา

- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกีนาสร้าง พื้นที่หมู่ 2 1 แห่ง
- โรงเรียนประถมศึกษา พื้นที่หมู่ 2 1 แห่ง
- โรงเรียน/สถาบันชั้นสูง พื้นที่หมู่ 3 1 แห่ง
- ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน/ห้องสมุดประชาชน พื้นที่หมู่ 2 1 แห่ง
- แหล่งเรียนรู้ชุมชน 8 แห่ง

หน่วยงานสาธารณสุข ในเขตเทศบาลฯ ประกอบไปด้วย

- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านนาสร้าง พื้นที่หมู่ 4 1 แห่ง
- ศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาลเมืองนครปฐม พื้นที่หมู่ 2 1 แห่ง
- ร้านขายยาแผนปัจจุบัน พื้นที่หมู่ 1, 3 3 แห่ง

2.7.3 ประชากร

ประชากรในเขตเทศบาลเมืองนครปฐมมีทั้งหมด 6,344 ครัวเรือน รวมทั้งสิ้น 14,056 คน โดยแยกเป็น ชาย 6,853 คน และหญิง 7,203 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 633 คนต่อตารางกิโลเมตร ประชากรในเขตเทศบาลเมืองนครปฐมสามารถแยกเป็นหมู่บ้านได้ ดังตารางที่ 2.1 โดยประชากรทั้งหมดมีช่วงอายุต่างๆ กัน ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 ประชากรเทศบาลเมืองนครปฐมแยกเป็นหมู่บ้าน

หมู่	ชื่อหมู่บ้าน	ชาย (คน)	หญิง(คน)	รวม(คน)	จำนวนครัวเรือน
-	นครปฐม	707	259	966	3
1	บ้านหุบขา	638	697	1,335	486
2	บ้านทุ่งนาสร้าง	701	775	1,476	714
3	บ้านปิ่นเกลียว	486	517	1,003	818
4	บ้านนาข้าวสุก	652	720	1,372	493
5	บ้านนาชุม	1,258	1,489	2,747	1,337
6	บ้านทุ่งเผาเต่า	510	525	1,035	298
9	บ้านทุ่งน้อย	734	884	1,618	944
10	บ้านนาหุบ	1,167	1,337	2,504	1,251
รวม		6,853	7,203	14,056	6,344

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียนอำเภอเมืองนครปฐม ณ วันที่ 15 มิถุนายน 2563

ตารางที่ 2.3 ประชากรในเขตเทศบาลเมืองนครปฐมแต่ละช่วงอายุ

ตำบลนครปฐม	ชาย (คน)	หญิง(คน)
อายุต่ำกว่า 18 ปี	1,356	1,329
อายุ 18 – 60 ปี	4,523	4,708
อายุมากกว่า 60 ปี	974	1,166
รวม	6,853	7,203

สภาพเศรษฐกิจของประชากรในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม จำแนกตามอาชีพได้ดังนี้

การเกษตร		
- ทำนา	พื้นที่หมู่ 6	จำนวน 1 ราย
- ทำนาบัว	พื้นที่หมู่ 2, 6, 10	จำนวน 3 ราย
ประมงน้ำจืด		
- เลี้ยงปลา	พื้นที่หมู่ 1	จำนวน 1 ราย
- เลี้ยงปลา	พื้นที่หมู่ 2	จำนวน 8 ราย
- เลี้ยงปลา	พื้นที่หมู่ 3	ไม่มี
- เลี้ยงปลา	พื้นที่หมู่ 4	จำนวน 4 ราย
- เลี้ยงปลา	พื้นที่หมู่ 5	จำนวน 2 ราย
- เลี้ยงปลา	พื้นที่หมู่ 6	จำนวน 4 ราย
- เลี้ยงปลา	พื้นที่หมู่ 9	จำนวน 3 ราย
- เลี้ยงปลา	พื้นที่หมู่ 10	จำนวน 2 ราย
การปศุสัตว์		
- เลี้ยงโคนม	พื้นที่หมู่ 1, 2, 4, 5, 10	จำนวน 6 ราย
- เลี้ยงไก่	พื้นที่หมู่ 1, 4, 5, 6	จำนวน 4 ราย
- เลี้ยงเป็ด	พื้นที่หมู่ 2, 4	จำนวน 2 ราย
- เลี้ยงหมู	พื้นที่หมู่ 4, 5, 6	จำนวน 4 ราย

การบริการ

- ปิมน้ำมัน	พื้นที่หมู่ 9, 10	จำนวน 2 ราย
- นวดแผนไทย	พื้นที่หมู่ 2, 9	จำนวน 2 ราย
- คาร์แคร์	พื้นที่หมู่ 1, 5, 9, 10	จำนวน 4 ราย
- ร้านตัดผมชาย	พื้นที่หมู่ 1, 2, 4, 5	จำนวน 6 ราย
- ร้านเสริมสวย	พื้นที่หมู่ 1, 2, 3, 4, 6, 10	จำนวน 13 ราย

อุตสาหกรรม

- โรงงานผลิตหมูแผ่น	พื้นที่หมู่ 2, 5	จำนวน 4 ราย
- โรงงานผลิตลื้อแม่กซ์	พื้นที่หมู่ 6	จำนวน 1 ราย
- โรงงานผลิตกุนเชียง	พื้นที่หมู่ 1, 2, 5, 9	จำนวน 5 ราย
- โรงงานผลิตลูกชิ้นหมู	พื้นที่หมู่ 9, 10	จำนวน 3 ราย
- โรงงานผลิตเส้นก๋วยเตี๋ยว	พื้นที่หมู่ 9, 10	จำนวน 2 ราย
- โรงงานผลิตถั่ววงอก	พื้นที่หมู่ 5, 10	จำนวน 2 ราย
- โรงงานผลิตถุงพลาสติก	พื้นที่หมู่ 2, 6	จำนวน 2 ราย
- โรงงานผลิตน้ำดื่ม	พื้นที่หมู่ 5	จำนวน 2 ราย
- โรงงานดองผลไม้	พื้นที่หมู่ 5	จำนวน 1 ราย
- โรงงานผลิตไก่จ้อ	พื้นที่หมู่ 2	จำนวน 3 ราย
- โรงงานห้องเย็น	พื้นที่หมู่ 6	จำนวน 1 ราย
- โรงงานปั้นนุ่น	พื้นที่หมู่ 5	จำนวน 1 ราย
- โรงงานกลึง	พื้นที่หมู่ 2	จำนวน 1 ราย
- โรงงานทำเครื่องจักรผลิตอิฐบล็อก	พื้นที่หมู่ 5	จำนวน 1 ราย
- อุ้ช่อมรถยนต์	พื้นที่หมู่ 2, 4, 6, 9	จำนวน 3 ราย
- อุ้ช่อมรถจักรยานยนต์	พื้นที่หมู่ 1, 2, 4, 9	จำนวน 8 ราย
- ซ้ำแหละเนื้อสัตว์ (เปิด)	พื้นที่หมู่ 4, 6	จำนวน 6 ราย
- ซ้ำแหละเนื้อสัตว์ (ไก่)	พื้นที่หมู่ 5, 6, 10	จำนวน 8 ราย

การพาณิชย์และกลุ่มอาชีพ

- กลุ่มจักสานพลาสติก	จำนวน 1 กลุ่ม
----------------------	---------------

อื่น ๆ ได้แก่

- โกดังเก็บสินค้า	พื้นที่หมู่ 1, 2, 4, 5, 6	จำนวน 7 ราย
- ร้านเก็บของเก่า	พื้นที่หมู่ 3, 4, 5	จำนวน 3 ราย
- ร้านซ่อมคอมพิวเตอร์	พื้นที่หมู่ 1, 3, 4	จำนวน 3 ราย
- ร้านซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า	พื้นที่หมู่ 2, 6	จำนวน 2 ราย

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศรีสุวรรณ เกษมสวัสดิ์ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง “รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านน้ำและขยะ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม” ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านน้ำและขยะ มีระดับการมีส่วนร่วมในรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติการ และการประเมินผล ส่วนการได้รับประโยชน์ระดับน้อย ดังนั้นระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านน้ำและขยะในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการน้ำและขยะ ซึ่งประกอบด้วย อายุ ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน การเป็นสมาชิก มีความแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ในด้านปฏิบัติการ การรับประโยชน์ และการประเมินผล ส่วนด้านการวางแผนไม่มีความแตกต่างกัน สำหรับปัจจัยด้านสถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ มีความแตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ในด้านปฏิบัติการ การรับประโยชน์ ส่วนการประเมินผลและการวางแผน ไม่มีความแตกต่างกัน สำหรับรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านน้ำและขยะมีความสัมพันธ์กับการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านน้ำและขยะอย่างมีส่วนร่วมใน 4 ประการได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน กำหนดการวางแผนร่วมกัน กำหนดเป้าหมายยุทธศาสตร์ การตัดสินใจ และการสร้างผู้นำรุ่นใหม่โดยผู้ใหญ่เป็นแบบอย่างที่ดี 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการเป็นขั้นตอนในการปฏิบัติกิจกรรม และส่งเสริมช่วยเหลือให้เกิดการปฏิบัติกิจกรรมตามแผน 3) การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ เป็นการร่วมรับประโยชน์ที่เกิดขึ้นทั้งผลประโยชน์ทางตรงและผลประโยชน์ทางอ้อม 4) การมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลและตรวจสอบเป็นการตรวจสอบการดำเนินงานและการสอบถามความคิดเห็น เพื่อให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและนำไปปรับปรุงแก้ไขเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ทัศนีย์วรรณ นวลหนู (2556) ได้ศึกษาเรื่อง “การจัดการของเสียอันตรายจากชุมชนของ อปท. ” ผลการศึกษาพบว่า สามารถจัดกลุ่มของ อปท. ตามขนาดได้ 3 กลุ่ม ดังนี้

1) อปท. ขนาดเล็ก ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้งและเทศบาลตำบลเมืองแกลง พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง ยังไม่มีการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชน ขณะที่

เทศบาลตำบลเมืองแกลงมีการคัดแยกจัดเก็บของเสียอันตรายจากชุมชนแต่ยังไม่มีมีการกำจัดที่ถูกต้อง เนื่องจาก อปท. ขนาดเล็ก ขาดความพร้อมและศักยภาพในการจัดการ

2) อปท. ขนาดกลาง ได้แก่ เทศบาลเมืองปากช่อง พบว่าไม่มีการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชน รวมถึงยังไม่มีนโยบายในการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชนโดยเฉพาะ มีแต่การจัดการขยะทั่วไป

3) อปท. ขนาดใหญ่ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี มีการสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ดำเนินการจัดการของเสียอันตรายชุมชนโดยต่อเนื่อง และเทศบาลภูเก็ตมีการดำเนินการจัดการของเสียอันตรายชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมและชัดเจน โดยส่งเสริมให้มีการจัดการของเสียอันตรายชุมชนอย่างครบวงจร ดังนั้นภาพรวมของ อปท. ขนาดใหญ่จึงมีศักยภาพและความพร้อมอย่างเพียงพอเหมาะสม ในการจัดระบบการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชนอย่างครบวงจรมากที่สุด

นอกจากนี้ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินการจัดการของเสียอันตรายชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังประกอบไปด้วย ปัจจัยภายใน ได้แก่ นโยบายผู้บริหาร ปริมาณของเสียอันตรายจากชุมชน โครงการในการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชน ระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมายต่างๆ รวมถึงศักยภาพและความพร้อมของ อปท. ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่ นโยบายการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของหน่วยงานภายนอก และการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นนั้น

ปภาวรินทร์ นาจาปา (2557) ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด” ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของ เทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถสรุปได้ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในระดับมาก รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการในระดับมาก มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับมาก และลำดับสุดท้ายคือ มีส่วนร่วมในการประเมินผลในระดับน้อย ผลการทดสอบสมมติฐาน ซึ่งจำแนกข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

โสมศิริ เตชารัตน์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง “การจัดการของเสียอันตรายและการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง” ผลการศึกษาพบว่าความพร้อมในการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือนของประชาชน อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.84) และ

มีการคัดแยกขยะทั่วไปกับขยะอันตรายร้อยละ 38.24 ซึ่งสามารถใช้ผลการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการวางแผนและกำหนดนโยบายการจัดการของเสียอันตรายของ อปท. ในพื้นที่ที่ได้ทำการศึกษาต่อไป

ณัฐวุฒิ ทรัพย์อุปลักษณ์ และ อาภากร มินวงษ์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอยในเขตเทศบาล ตำบลพลับพลา อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี” ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาล อยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 91.07 โดยภาพรวมของทัศนคติการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง เมื่อพิจารณาพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ได้แก่ การเก็บขนขยะมูลฝอย มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ การคัดแยกขยะมูลฝอยและการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก และการกำจัดขยะมูลฝอยมีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ได้แก่ การรับผลประโยชน์และการดำเนินการมีพฤติกรรมอยู่ในระดับ รองลงมาคือการประเมินผลมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก และการตัดสินใจมีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

ภัทรกร ศิลปะเจริญ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง “การจัดการขยะอันตรายจากชุมชน กรณีศึกษาเทศบาลนครนครปฐม” ผลการศึกษาพบว่า 1) การเกิดขยะอันตรายจากชุมชนมีแหล่งกำเนิดจากกิจกรรมการดำรงชีวิตประจำวัน 2) การจัดการขยะอันตรายที่แหล่งกำเนิด เทศบาลไม่มีนโยบายบังคับให้ชุมชนมีการคัดแยก แต่มีนโยบายในด้านทำให้ความรู้แก่ประชาชนในการคัดแยกตั้งแต่ต้นกำเนิดเพื่อลดขยะไปยังปลายทาง 3) การเก็บรวบรวมขยะอันตรายจากชุมชน จะมีเจ้าหน้าที่ออกเก็บขยะเป็นประจำทุกวัน ตั้งแต่เวลา 22.00 น. – 06.00 น. มีพนักงานประจำรถ 3 คน/คัน ไม่มีการจัดเก็บขยะอันตรายโดยเฉพาะ 4) การแปรรูปหรือการแปรสภาพขยะอันตรายจากชุมชนขยะทั้งหมดไม่ได้มีการแปรสภาพก่อนทิ้ง 5) การขนถ่ายและการขนส่งขยะ เทศบาลจะดำเนินการขนส่งขยะที่จัดเก็บได้ทั้งหมดในแต่ละวันไปยังบ่อฝังกลบขยะของเทศบาลโดยตรงเป็นประจำทุกวัน และมีการจดบันทึกปริมาณขยะ ณ บ่อขยะ 6) การกำจัดขยะอันตรายจากชุมชน ใช้วิธีการกำจัดโดยส่งให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด ในการจัดการปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดการขยะอันตรายจากชุมชน พบว่า 1) การเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะในพื้นที่เทศบาลนครนครปฐม รวมถึงขยะอันตราย 2) การไม่คัดแยกขยะอันตรายของประชาชนก่อนทิ้ง ทำให้เทศบาลสิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายในการคัดแยกขยะ 3) การแปรสภาพเพื่อนำกลับเข้าสู่การใช้ประโยชน์ใหม่ขยะยังมีน้อย 4) การขนถ่ายและการขนส่งเกิดปัญหาจากเส้นทางการจราจรที่เข้าไปค่อนข้างแคบ 5) การกำจัดขยะอันตรายจากชุมชนทางเทศบาลไม่ได้ดำเนินการเองแต่จะขนส่งไปกำจัดยังองค์การบริหารส่วนจังหวัด

บทที่ 3 วิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน ในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม” โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา รายละเอียดของ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร (Population)

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม จำนวนทั้งหมด 14,056 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม โดยการสุ่ม กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐมที่อาศัยในพื้นที่ ช่วงอายุระหว่าง 18 - 75 ปี และอาศัยในพื้นที่มากกว่า 6 เดือนขึ้นไปโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบ บังเอิญ (Accidental sampling) โดยกำหนดขนาดตัวอย่างจากสูตรคำนวณหาค่าขนาดของ กลุ่มตัวอย่างของยามาเน่ (Yamane, 1976) ได้ค้างดังนี้

$$\text{จากสูตร } n = \frac{N}{1+N(e^2)}$$

เมื่อ n หมายถึง ขนาดของประชากรกลุ่มตัวอย่าง

N หมายถึง จำนวนประชากรทั้งหมด

e หมายถึง ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ = 0.05

กำหนดให้

$$N = 14,056 \text{ คน}$$

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{14,056}{1 + (14,056 \times 0.05^2)}$$

$$\approx 389 \text{ คน}$$

ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยค้างนี้ คือ 389 คน

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) เพื่อให้มีการกระจายตัวของกลุ่มตัวอย่างครอบคลุมทั้ง 11 หมู่บ้าน ซึ่งเป็นประชากรในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม จึงใช้การสุ่มตามสัดส่วนแต่ละหมู่บ้าน (ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1 การสุ่มกลุ่มประชากรในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม

หมู่	ชื่อหมู่บ้าน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
-	นครปฐม	966	27
1	บ้านหุบชบา	1,335	37
2	บ้านทุ่งนาสร้าง	1,476	41
3	บ้านปิ่นเกลียว	1,003	28
4	บ้านนาข้าวสุก	1,372	38
5	บ้านนาชุม	2,747	76
6	บ้านทุ่งเผาเต่า	1,035	29
9	บ้านทุ่งน้อย	1,618	45
10	บ้านนาหุบ	2,504	69
	รวม	14,056	389

3.2 แบบสอบถาม

3.2.1 ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check list) สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check list) สอบถามเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชนและการจัดการ จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า (Rating scale) สอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการของเสียอันตรายชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวของลิเคิร์ต (likert scale) ใช้สำหรับสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนใน

เขตเทศบาลเมืองนครปฐม ประกอบด้วย ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านผลประโยชน์ ด้านการติดตามประเมินผล โดยสอบถามจากประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม จำนวน 16 ข้อ

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open ended questionnaire) สอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนของเทศบาลเมืองนครปฐม โดยให้เขียนตอบเสรี จำนวน 3 ข้อ

3.2.2 การสร้างแบบสอบถาม

การสร้างเครื่องมือในการวิจัยเพื่อรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยมีวิธีการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเอกสารต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างคำถาม (item) ของแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดประเด็น และขอบเขตของคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และนิยามศัพท์ของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามฉบับร่างให้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่านพิจารณา เพื่อดูความครอบคลุมของเนื้อหา ความถูกต้องในสำนวนภาษา และความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หลังจากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ

วิเคราะห์ค่าความตรงเชิงเนื้อหาของรายการข้อคำถามด้วยการสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมา ผลการแสดงความคิดเห็นที่ได้มาวิเคราะห์ค่า IOC (Item Objective Congruence Index) แล้วได้ค่า IOC ที่มีค่าตั้งแต่ 0.6 - 1 สรุปค่า IOC ทั้งฉบับ = 0.98 ได้ดำเนินการสรุปจัดทำแบบสอบถามสำหรับนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจาก กลุ่มตัวอย่าง

3.2.3 การหาคุณภาพของเครื่องมือ

การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับร่างไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มคนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา คือ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองสามคเวายเฟือก อำเภอมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม จำนวน 30 ชุด เพื่อหาความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha-coefficeint) โดยการหาค่า Cronbach's alpha ในแบบสอบถามตอนที่ 3 แบบประมาณค่า (rating scale) สอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมจัดการของเสียอันตรายชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.837 และตอนที่ 4 แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับตามแนวของลิเคิร์ต (likert scale) ใช้สำหรับสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.969

ซึ่งแบบสอบถามทั้ง 2 ตอน มีค่ามากกว่า 0.7 ถือได้ว่าแบบสอบถามฉบับนี้มีความน่าเชื่อถือ จึงนำเอาแบบสอบถามนี้ไปใช้ในการวิจัยต่อไป

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปที่สำนักงานเทศบาลเมืองนครปฐม

ขั้นตอนที่ 2 ขอความร่วมมือให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามและขอรับคืน ณ สำนักงานเทศบาลเมืองนครปฐม จำนวน 389 ชุด

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความเรียบร้อย เลือกเฉพาะที่สมบูรณ์ได้ครบ 389 ชุด

ขั้นตอนที่ 4 บันทึกและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

3.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลชุดต่าง ๆ มีดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ประกอบคำอธิบาย

2) วิเคราะห์ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชนและการจัดการของกลุ่มตัวอย่างด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ประกอบคำอธิบาย

3) วิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการจัดการของเสียอันตรายชุมชนของกลุ่มตัวอย่างด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ประกอบคำอธิบาย

4) วิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนของกลุ่มตัวอย่างด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยตารางประกอบคำอธิบาย

5) เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน กับปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ที่แตกต่างกัน (Multiple comparison) โดยวิธีการ Fisher's

LSD ยกเว้นการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนของประชาชนที่เพศต่างกัน ใช้ Independent-samples t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และนำเสนอผลการวิเคราะห์ประกอบคำอธิบาย

6) สรุปผลแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะที่ได้จากแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ จัดอันดับ และนำเสนอผลการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

3.5 เกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล

เกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลประกอบด้วย

- 1) การวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามตอนที่ 2 จำนวน 9 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ตอบได้ถูกต้อง	ให้คะแนนเท่ากับ 1
ตอบผิดหรือไม่แน่ใจ	ให้คะแนนเท่ากับ 0

นำคะแนนที่ได้มาแบ่งเป็นระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชนและการจัดการ 3 ระดับ คือ ความรู้ความเข้าใจในระดับต่ำ ความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง และความรู้ความเข้าใจในระดับสูง จากนั้นแปลผลโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

$$\text{ความกว้างอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{9-0}{3} = 3$$

ดังนั้น การแปลผลในช่วงคะแนนต่าง ๆ สามารถแปลระดับความรู้ความเข้าใจได้ ดังนี้

- ช่วงคะแนน 0 - 3 หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย
- ช่วงคะแนน 4 - 6 หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง
- ช่วงคะแนน 7 - 9 หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจในระดับดี

2) การวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามตอนที่ 3 จำนวน 10 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนน 3 ระดับ ดังนี้

- คะแนน 1 หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติเลย
- คะแนน 2 หมายถึง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง
- คะแนน 3 หมายถึง ปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้งที่

การแปลผลในช่วงคะแนนต่าง ๆ สามารถแบ่งระดับการปฏิบัติได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

- ช่วงคะแนนตั้งแต่ 0 - 10 คะแนน หมายถึง การปฏิบัติระดับน้อย
- ช่วงคะแนนตั้งแต่ 11 - 20 คะแนน หมายถึง การปฏิบัติระดับปานกลาง
- ช่วงคะแนนตั้งแต่ 21 - 30 หมายถึง การปฏิบัติระดับมาก

(แบ่งช่วงอัตราภาค เท่ากับ 10)

3) การวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามตอนที่ 4 จำนวน 16 ข้อ มีเกณฑ์คะแนน 5 ระดับ

ดังนี้

คะแนน 1 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

คะแนน 2 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับน้อย

คะแนน 3 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

คะแนน 4 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับมาก

คะแนน 5 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย(Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard deviation)

และแปลผลโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

$$\text{ความกว้างอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5-1}{5} = 0.8$$

ดังนั้น การแปลผลในช่วงคะแนนต่าง ๆ สามารถแปลระดับการมีส่วนร่วมได้ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.79 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน
น้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.80 – 2.59 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน
น้อย

ค่าเฉลี่ย 2.60 – 3.39 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน
ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.40 – 4.19 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน
มาก

ค่าเฉลี่ย 4.20 – 5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน
มากที่สุด

บทที่ 4 ผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม จากประชากรกลุ่มตัวอย่าง ช่วงอายุระหว่าง 18 - 75 ปี ที่อาศัยในพื้นที่มากกว่า 6 เดือนขึ้นไป ทำการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) จำนวน 389 คน ซึ่งได้จากสูตรคำนวณหาค่าขนาดของกลุ่มตัวอย่างของยามาเน่ (Yamane, 1976) แบบสอบถามได้ผ่านการประเมินวิเคราะห์ค่าความตรงเชิงเนื้อหาของรายการข้อความคำถามด้วยการสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน และหาความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha-coefficient) แล้วสามารถนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมานี้ใช้สำหรับงานวิจัยได้ต่อไป โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน รายละเอียดผลการศึกษาระยะตอนมีดังนี้

4.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check list) โดยจะสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

4.1.1 เพศ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง 311 คน คิดเป็นร้อยละ 79.94 และเป็นเพศชาย 78 คน คิดเป็นร้อยละ 20.06 คน (ตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1 เพศของกลุ่มตัวอย่าง

เพศ	จำนวน (คน)	
	ความถี่	ร้อยละ
หญิง	311	79.94
ชาย	78	20.06
รวม	389	100

4.1.2 อายุ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 50 ถึง 59 ปี จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 48.07 รองลงมาคือมีอายุตั้งแต่ 40 ถึง 49 ปี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 28.79 มีอายุตั้งแต่ 30 ถึง 39 ปี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 15.17 มีอายุตั้งแต่ 20 ถึง 29 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.37 มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.60 และไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามอายุน้อยกว่า 20 ปี (ตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2 อายุของกลุ่มตัวอย่าง

อายุ	จำนวน (คน)	
	ความถี่	ร้อยละ
ไม่เกิน 20 ปี	0	0
20 ถึง 29 ปี	17	4.37
30 ถึง 39 ปี	59	15.17
40 ถึง 49 ปี	112	28.79
50 ถึง 59 ปี	187	48.07
ตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป	14	3.60
รวม	389	100

4.1.3 ระดับการศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 37.78 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาหรือปวช. จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 28.53 ระดับปริญญาตรี จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 22.37 ระดับการศึกษาในระดับปวส.หรืออนุปริญญา และในระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีจำนวนเท่ากัน กลุ่มละ 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.66 (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	
	ความถี่	ร้อยละ
ประถมศึกษา	147	37.78
มัธยมศึกษา/ปวช.	111	28.53
ปวส./ อนุปริญญา	22	5.66
ปริญญาตรี	87	22.37
สูงกว่าปริญญาตรี	22	5.66
รวม	389	100

4.1.4 อาชีพ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 34.19 รองลงมา คือ อาชีพค้าขายรายย่อย จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 17.99 อาชีพเกษตรกรหรือประมง จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.88 อาชีพแม่บ้านหรือพ่อบ้าน จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 11.83 อาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.28 อาชีพลูกจ้างหรือพนักงานบริษัท จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 6.94 เกษีณ จำนวน 11 คนคิดเป็นร้อยละ 2.83 อาชีพผู้ประกอบการรายใหญ่และนักเรียน/นักศึกษา มีจำนวนเท่ากัน กลุ่มละ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.03 (ตารางที่ 4.4)

ตารางที่ 4.4 อาชีพของกลุ่มตัวอย่าง

อาชีพ	จำนวน (คน)	
	ความถี่	ร้อยละ
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	40	10.28
ลูกจ้าง/พนักงานบริษัท	27	6.94
รับจ้างทั่วไป	133	34.19
ผู้ประกอบการรายใหญ่	4	1.03
ค้าขายรายย่อย	70	17.99
เกษตรกร/ประมง	54	13.88
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	46	11.83

ตารางที่ 4.4 อาชีพของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

อาชีพ	จำนวน (คน)	
	ความถี่	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	4	1.03
เกษียณ	11	2.83
อื่นๆ	0	0
รวม	389	100

4.1.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 8,000 บาท จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 35.48 รองลงมา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 8,000 ถึง 10,000 บาท จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 26.48 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,001 ถึง 13,000 บาท จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 11.05 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 13,001 ถึง 15,000 บาท จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.28 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนดี กว่า 30,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.20 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 20,001 ถึง 30,000 บาท จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.17 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 15,001 ถึง 20,000 บาท จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.34 (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน (คน)	
	ความถี่	ร้อยละ
ไม่เกิน 8,000 บาท	138	35.48
8,000 ถึง 10,000 บาท	103	26.48
10,001 ถึง 13,000 บาท	43	11.05
13,001 ถึง 15,000 บาท	40	10.28
15,001 ถึง 20,000 บาท	13	3.34
20,001 ถึง 30,000 บาท	24	6.17
ดี กว่า 30,001 บาทขึ้นไป	28	7.20
รวม	389	100

4.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชนและการจัดการ

แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชนและการจัดการซึ่งเป็นตอนที่ 2 ของแบบสอบถาม มีคำถามจำนวน 9 ข้อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบถูก 7 ข้อ จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 31.62 รองลงมาตอบถูก 4 ข้อ จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26.74 ตอบถูก 6 ข้อ จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 19.28 ตอบถูก 5 ข้อ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.25 ตอบถูก 8 ข้อ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.14 ตอบถูก 9 ข้อ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.60 ตอบถูก 2 ข้อ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.08 และตอบถูก 3 ข้อ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.29 (ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6 จำนวนข้อที่ตอบถูก

จำนวนข้อที่ตอบถูก	จำนวน (คน)	
	ความถี่	ร้อยละ
2.00	12	3.08
3.00	5	1.29
4.00	104	26.74
5.00	36	9.25
6.00	75	19.28
7.00	123	31.62
8.00	20	5.14
9.00	14	3.60
รวม	389	100

เมื่อวิเคราะห์ตามเกณฑ์คะแนนที่ได้ตั้งไว้ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 55.30 รองลงมา มีความรู้ความเข้าใจดี จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 40.36 และมีความรู้ความเข้าใจน้อย จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.37 (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7 ระดับความรู้ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับความรู้ความเข้าใจ	จำนวน (คน)	
	ความถี่	ร้อยละ
ความรู้ความเข้าใจน้อย	17	4.37
ความรู้ความเข้าใจปานกลาง	215	55.27
ความรู้ความเข้าใจดี	157	40.36
รวม	389	100

4.2.1 เพศกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษาค่าความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชนของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (ตารางที่ 4.8) พบว่า

- เพศหญิงส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 54.34
- เพศชายส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 58.98
- เพศชายและเพศหญิงส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.8 ระดับความรู้ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	ระดับความรู้ความเข้าใจ					
	น้อย		ปานกลาง		ดี	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศหญิง	15	4.82	169	54.34	127	40.84
เพศชาย	2	2.56	46	58.98	30	38.46
รวม	17		215		157	

4.2.2 อายุกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษาค่าความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง (ตารางที่ 4.9) พบว่า

- ช่วงอายุ 20 – 29 ปี ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 52.94
- ช่วงอายุ 30-39 ปี ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 57.63
- ช่วงอายุ 40-49 ปี ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 69.64
- ช่วงอายุ 50-59 ปี ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 69.64
- ช่วงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ทั้งหมดมีระดับความรู้ความเข้าใจดี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 100
- ทุกช่วงอายุมีความรู้ความเข้าใจของเสียอันตรายชุมชนในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.9 ระดับความรู้ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	ระดับความรู้ความเข้าใจ					
	น้อย		ปานกลาง		ดี	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เกิน 20 ปี	0	0	0	0	0	0
20 ถึง 29 ปี	4	23.53	9	52.94	4	23.53
30 ถึง 39 ปี	3	5.08	34	57.63	22	37.29
40 ถึง 49 ปี	0	0.00	78	69.64	34	27.86
50 ถึง 59 ปี	10	5.35	94	50.27	83	44.38
ตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป	0	0.00	0	0.00	14	100
รวม	17		215		157	

4.2.3 อาชีพกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง (ตารางที่ 4.10) พบว่า

- อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายอยู่ในระดับดี จำนวน 23 คนคิดเป็นร้อยละ 57.59

- อาชีพลูกจ้าง/พนักงานบริษัท ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 59.26
- อาชีพรับจ้างทั่วไป ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายอยู่ในระดับดี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 53.38
- อาชีพผู้ประกอบการรายใหญ่ ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายอยู่ในระดับดี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 75
- อาชีพค้าขายรายย่อย ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 70
- อาชีพเกษตรกร/ประมง ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 77.77
- อาชีพแม่บ้าน/พอบ้าน ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 76.09
- อาชีพนักเรียน/นักศึกษา ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายอยู่ในระดับดี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00
- เกษียณ ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายอยู่ในระดับดี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 72.73
- อาชีพที่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชนอยู่ในระดับดี ได้แก่ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ รับจ้างทั่วไป ผู้ประกอบการรายใหญ่ นักเรียนนักศึกษา และเกษียณ ในขณะที่อาชีพที่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชนในระดับปานกลาง ได้แก่ ลูกจ้าง/พนักงานบริษัท ค้าขายรายย่อย เกษตร/ประมง และแม่บ้าน/พอบ้าน

ตารางที่ 4.10 ระดับความรู้ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	ระดับความรู้ความเข้าใจ					
	น้อย		ปานกลาง		ดี	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	0	0.00	17	42.50	23	57.50
ลูกจ้าง/พนักงานบริษัท	4	14.81	16	59.26	7	25.93
รับจ้างทั่วไป	10	7.52	52	39.10	71	53.38

ตารางที่ 4.10 ระดับความรู้ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ (ต่อ)

อาชีพ	ระดับความรู้ความเข้าใจ					
	น้อย		ปานกลาง		ดี	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผู้ประกอบการรายใหญ่	0	0.00	1	25	3	75
ค้าขายรายย่อย	1	1.43	49	70.00	20	28.57
เกษตรกร/ประมง	0	0.00	42	77.77	12	22.23
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	0	0.00	35	76.09	11	23.91
นักเรียน/นักศึกษา	1	25.00	1	25.00	2	50.00
เกษียณ	1	9.09	2	18.18	8	72.73
อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	17		215		157	

4.2.4 การศึกษากับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง (ตารางที่ 4.11) พบว่า

- ระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 71.43

- ระดับมัธยมศึกษา/ปวช. ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายอยู่ในระดับดี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 56.76

- ระดับปวส./อนุปริญญา ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 68.18

- ระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายอยู่ในระดับดี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 49.42

- ระดับสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายอยู่ในระดับดี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 54.55

- ระดับการศึกษาที่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชนอยู่ในระดับดี ได้แก่ ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ในขณะที่ระดับการศึกษาที่มีระดับความรู้

ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชนในระดับปานกลาง ได้แก่ ประถมศึกษา มัธยม/ปวช. และ อนุปริญญา/ปวส.

ตารางที่ 4.11 ระดับความรู้ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ระดับความรู้ความเข้าใจ					
	น้อย		ปานกลาง		ดี	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	10	6.80	105	71.43	32	21.77
มัธยมศึกษา/ปวช.	1	0.90	47	42.34	63	56.76
ปวส./ อนุปริญญา	0	0.00	15	68.18	7	31.82
ปริญญาตรี	6	6.90	38	43.68	43	49.42
สูงกว่าปริญญาตรี	0	0.00	10	45.45	12	54.55
รวม	17		215		157	

4.2.5 รายได้กับระดับความรู้ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับระดับความรู้ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่าง (ตารางที่ 4.12) พบว่า

- ระดับรายได้ไม่เกิน 8,000 บาท ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายอยู่ในระดับดี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 52.90
- ระดับรายได้ 8,000 ถึง 10,000 บาท ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 51.46
- ระดับรายได้ 10,001 ถึง 13,000 บาท ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 90.70
- ระดับรายได้ 13,001 ถึง 15,000 บาท ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00
- ระดับรายได้ 15,001 ถึง 20,000 บาท มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลางและระดับดี ระดับละ 5 คน คิดเป็นร้อยละ 38.46
- ระดับรายได้ 20,001 ถึง 30,000 บาท ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายอยู่ในระดับดี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67

- ระดับรายได้ดี กว่า 30,001 บาทขึ้นไป ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายอยู่ในระดับดี จำนวน 17คน คิดเป็นร้อยละ 60.72

- ระดับรายได้ที่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชนอยู่ในระดับดี ได้แก่ รายได้ไม่เกิน 8,000 บาท 15,001 - 20,000 บาท 20,001 – 30,000 บาท และ มากกว่า 30,001 บาทขึ้นไป ในขณะที่ระดับรายได้ที่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชนในระดับปานกลาง ได้แก่ 8,000 ถึง 10,000 บาท 10,001 ถึง 13,000 บาท และ 13,001 ถึง 15,000 บาท

ตารางที่ 4.12 ระดับความรู้ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้

ระดับรายได้	ระดับความรู้ความเข้าใจ					
	น้อย		ปานกลาง		ดี	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เกิน 8,000 บาท	1	0.72	64	46.38	73	52.90
8,000 ถึง 10,000 บาท	11	10.68	53	51.46	39	37.86
10,001 ถึง 13,000 บาท	1	2.33	39	90.70	3	6.97
13,001 ถึง 15,000 บาท	0	0.00	36	90.00	4	10.00
15,001 ถึง 20,000 บาท	3	23.08	5	38.46	5	38.46
20,001 ถึง 30,000 บาท	0	0.00	8	33.33	16	66.67
ดี กว่า 30,001 บาทขึ้นไป	1	3.57	10	35.71	17	60.72
รวม	17		215		157	

4.3 พฤติกรรมการจัดการของเสียอันตรายชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม

4.3.1 พฤติกรรมการคัดแยกของเสียอันตรายชุมชนออกจากขยะประเภทอื่นก่อนทิ้ง

พฤติกรรมการคัดแยกของเสียอันตรายชุมชนออกจากขยะประเภทอื่นก่อนทิ้งและทำเครื่องหมายชัดเจนว่าเป็นของเสียอันตรายชุมชน เช่น หลอดไฟชนิดต่างๆ ถ่านไฟฉาย กระป๋องสเปรย์ ภาชนะบรรจุสารเคมี พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็นบางครั้ง จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 49.1 รองลงมาปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้งที่ จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 44.99 และไม่เคยปฏิบัติเลย จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.91 (ตารางที่ 4.13)

ตารางที่ 4.13 พฤติกรรมการคัดแยกของเสียอันตรายชุมชน ออกจากขยะประเภทอื่นก่อนทิ้งและทำเครื่องหมายชัดเจนว่าเป็นของเสียอันตรายชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับการปฏิบัติ	การคัดแยกของเสียอันตรายชุมชน ออกจากขยะประเภทอื่นก่อนทิ้ง และทำเครื่องหมายชัดเจนว่าเป็นของเสียอันตรายชุมชน	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคยปฏิบัติเลย	23	5.91
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	191	49.10
ปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้งที่	175	44.99
รวม	389	100.00

4.3.2 พฤติกรรมการทิ้งของเสียอันตรายชุมชนลงถังร่วมกับขยะอื่น

พฤติกรรมการทิ้งของเสียอันตรายชุมชนลงถังร่วมกับขยะอื่น พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยปฏิบัติเลย จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 47.04 รองลงมาปฏิบัติเป็นบางครั้ง จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 37.01 และปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้งที่ จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 15.95 (ตารางที่ 4.14)

ตารางที่ 4.14 พฤติกรรมการทิ้งของเสียอันตรายชุมชนลงถังร่วมกับขยะอื่นของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับการปฏิบัติ	การทิ้งของเสียอันตรายชุมชน ลงถังร่วมกับขยะอื่น	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคยปฏิบัติเลย	183	47.04
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	144	37.01
ปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้งที่	62	15.95
รวม	389	100.00

4.3.3 พฤติกรรมกานำของเสียอันตรายชุมชนไปทิ้งที่จุดรองรับของเสียอันตรายชุมชน

พฤติกรรมการนำของเสียอันตรายชุมชนไปทิ้งที่จุดรองรับของเสียอันตรายชุมชน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็นบางครั้ง จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 44.22 รองลงมา ปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้งที่ จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 41.38 และไม่เคยปฏิบัติเลย จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 14.40 (ตารางที่ 4.15)

ตารางที่ 4.15 พฤติกรรมกานำของเสียอันตรายชุมชน ไปทิ้งที่จุดรองรับของเสียอันตรายชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับการปฏิบัติ	การนำของเสียอันตรายชุมชน ไปทิ้งที่จุดรองรับของเสียอันตรายชุมชน	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคยปฏิบัติเลย	56	14.40
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	172	44.22
ปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้งที่	161	41.38
รวม	389	100.00

4.3.4 พฤติกรรมกเก็บรวบรวมของเสียอันตรายชุมชนไว้ก่อนเพื่อนำไปทิ้ง

พฤติกรรมการเก็บรวบรวมของเสียอันตรายชุมชนไว้ก่อนเพื่อนำไปทิ้ง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้งที่ จำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 58.10 รองลงมา ปฏิบัติเป็นบางครั้ง จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 32.65 และไม่เคยปฏิบัติเลย จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.25 (ตารางที่ 4.16)

ตารางที่ 4.16 พฤติกรรมการเก็บรวบรวมของเสียอันตรายชุมชน ไว้ก่อนเพื่อนำไปทิ้งของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับการปฏิบัติ	เก็บรวบรวมของเสียอันตรายชุมชนไว้ก่อนเพื่อนำไปทิ้ง	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคยปฏิบัติเลย	36	9.25
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	127	32.65
ปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้งที่	226	58.10
รวม	389	100.00

4.3.5 พฤติกรรมการคัดแยกของเสียอันตรายชุมชนในภาชนะที่เหมาะสมที่มีดขีด

พฤติกรรมการคัดแยกของเสียอันตรายชุมชนในภาชนะที่เหมาะสมที่มีดขีด ป้องกันการรั่วไหล มีป้ายการชี้บ่ง แล้วนำมาวางไว้หน้าบ้าน เพื่อให้เทศบาลเก็บรวบรวม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้งที่ จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 48.33 รองลงมาปฏิบัติเป็นบางครั้ง จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 42.16 และไม่เคยปฏิบัติเลย จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.51 (ตารางที่ 4.17)

ตารางที่ 4.17 พฤติกรรมการคัดแยกของเสียอันตรายชุมชน ในภาชนะที่เหมาะสมที่มีดขีด ป้องกันการรั่วไหล มีป้ายการชี้บ่ง แล้วนำมาวางไว้หน้าบ้าน เพื่อให้เทศบาลเก็บรวบรวมของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับการปฏิบัติ	การมีการคัดแยกของเสียอันตรายชุมชน ในภาชนะที่เหมาะสมที่มีดขีด ป้องกันการรั่วไหล มีป้ายการชี้บ่ง แล้วนำมาวางไว้หน้าบ้าน เพื่อให้เทศบาล เก็บรวบรวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคยปฏิบัติเลย	37	9.51
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	164	42.16
ปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้งที่	188	48.33
รวม	389	100.00

4.3.6 พฤติกรรมการนำกระป๋องสเปรย์ กระป๋องสารเคมีไปเผาในที่โล่งแจ้ง

พฤติกรรมการนำกระป๋องสเปรย์ กระป๋องสารเคมีไปเผาในที่โล่งแจ้ง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยปฏิบัติเลย จำนวน 312 คน คิดเป็นร้อยละ 80.21 รองลงมาปฏิบัติเป็นบางครั้ง จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 14.40 และปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้งที่จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.39 (ตารางที่ 4.18)

ตารางที่ 4.18 พฤติกรรมการนำกระป๋องสเปรย์ กระป๋องสารเคมีไปเผาในที่โล่งแจ้งของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับการปฏิบัติ	การนำกระป๋องสเปรย์ กระป๋องสารเคมีไปเผาในที่โล่งแจ้ง	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคยปฏิบัติเลย	312	80.21
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	56	14.40
ปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้งที่	21	5.39
รวม	389	100.00

4.3.7 พฤติกรรมการนำหลอดไฟ ถ่านไฟฉายไปฝังกลบในบริเวณบ้าน

พฤติกรรมการนำหลอดไฟ ถ่านไฟฉายไปฝังกลบในบริเวณบ้าน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยปฏิบัติเลย จำนวน 274 คน คิดเป็นร้อยละ 70.44 รองลงมาปฏิบัติเป็นบางครั้ง จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 19.28 และปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้งที่จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.28 (ตารางที่ 4.19)

ตารางที่ 4.19 พฤติกรรมการนำหลอดไฟ ถ่านไฟฉายไปฝังกลบในบริเวณบ้านของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับการปฏิบัติ	การนำหลอดไฟ ถ่านไฟฉายไปฝังกลบในบริเวณบ้าน	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคยปฏิบัติเลย	274	70.44
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	75	19.28
ปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้งที่	40	10.28
รวม	389	100.00

4.3.8 พฤติกรรมการทุบกระป๋องสารเคมีหรือหลอดไฟก่อนทิ้ง

พฤติกรรมการทุบกระป๋องสารเคมีหรือหลอดไฟก่อนทิ้ง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยปฏิบัติเลย จำนวน 284 คน คิดเป็นร้อยละ 73.00 รองลงมาปฏิบัติเป็นบางครั้ง จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21.60 และปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้งที่ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.40 (ตารางที่ 4.20)

ตารางที่ 4.20 พฤติกรรมการทุบกระป๋องสารเคมีหรือหลอดไฟก่อนทิ้งของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับการปฏิบัติ	การทุบกระป๋องสารเคมีหรือหลอดไฟก่อนทิ้ง	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคยปฏิบัติเลย	284	73.00
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	84	21.60
ปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้งที่	21	5.40
รวม	389	100.00

4.3.9 พฤติกรรมการเทของเหลวออกจากภาชนะที่บรรจุสารเคมี

พฤติกรรมการเทของเหลวออกจากภาชนะที่บรรจุสารเคมี พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยปฏิบัติเลย จำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 57.33 รองลงมาปฏิบัติเป็นบางครั้ง จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 32.13 และปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้งที่ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.54 (ตารางที่ 4.21)

ตารางที่ 4.21 พฤติกรรมการเทของเหลวออกจากภาชนะที่บรรจุสารเคมีของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับการปฏิบัติ	การเทของเหลวออกจากภาชนะที่บรรจุสารเคมี	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคยปฏิบัติเลย	223	57.33
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	125	32.13
ปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้งที่	41	10.54
รวม	389	100.00

4.3.10 พฤติกรรมการเก็บของเสียอันตรายชุมชนที่มีส่วนของแข็งในภาชนะไม่รั่วซึม

พฤติกรรมการเก็บของเสียอันตรายชุมชนที่มีส่วนของแข็งในภาชนะไม่รั่วซึม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้งที่จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 42.93 รองลงมาไม่เคยปฏิบัติเลย จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 31.9 และปฏิบัติเป็นบางครั้ง จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 25.19 (ตารางที่ 4.22)

ตารางที่ 4.22 พฤติกรรมการเก็บของเสียอันตรายชุมชนที่มีส่วนของแข็งในภาชนะไม่รั่วซึมของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับการปฏิบัติ	ท่านเก็บของเสียอันตรายชุมชนที่มีส่วนของแข็งในภาชนะไม่รั่วซึม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคยปฏิบัติเลย	124	31.88
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	98	25.19
ปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้งที่	167	42.93
รวม	389	100.00

ในการแปลผลของกลุ่มตัวอย่างในช่วงคะแนนต่าง ๆ ได้แบ่งระดับการปฏิบัติเป็น 3 ระดับ โดยแบ่งช่วงอัตราภาคคะแนนรวมที่ได้ เท่ากับ 10 ได้แก่ ไม่เคยปฏิบัติเลย (1 คะแนน) ปฏิบัติเป็นบางครั้ง (2 คะแนน) และปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้งที่ (3 คะแนน) จากนั้นจัดคะแนนพฤติกรรมโดย

- ช่วงคะแนนตั้งแต่ 0 – 10 คะแนน หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- ช่วงคะแนนตั้งแต่ 11 – 20 คะแนน หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- ช่วงคะแนนตั้งแต่ 21 – 30 คะแนน หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับดี

โดยช่วงคะแนนพฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ พบว่ามีพฤติกรรมการจัดการของเสียอันตรายชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 293 คน คิดเป็นร้อยละ 75.32 รองลงมาการปฏิบัติอยู่ในระดับดี จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 24.68 และไม่พบระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย (ตารางที่ 4.23)

ตารางที่ 4.23 พฤติกรรมการจัดการของเสียอันตรายชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐมของกลุ่มตัวอย่าง

ช่วงคะแนน	พฤติกรรมการจัดการของเสียอันตรายชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
0 – 10	0	0
11 – 20	293	75.32
21 – 30	96	24.68
รวม	389	100.00

จากการแปลผลยังพบว่าเพศมีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชน และการจัดการ โดยเพศหญิงจะมีความรู้ความเข้าใจดีกว่าเพศชาย ทั้งนี้คาดว่าเป็นผลมาจากการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้ทั้งสองเพศต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่าความรู้ความเข้าใจดังกล่าวยังเพิ่มขึ้นตามช่วงอายุที่สูงขึ้นคาดว่า เป็นเพราะประสบการณ์และการรับรู้ที่เพิ่มขึ้นในแต่ละช่วงอายุ ทำให้ระดับความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ อาชีพที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการของเสียอันตรายชุมชนในระดับดี ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารหรือทำงานในรัฐองค์กรรัฐวิสาหกิจ เหตุผลน่าจะมาจากการเข้าถึงสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ ได้อย่างใกล้ชิดกว่ากลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอื่นๆ นอกจากนี้ยังรวมถึง กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระ ซึ่งส่วนใหญ่ เป็นบุคคลที่ทำงานด้านอาสาสมัครสาธารณสุขหรืออาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ทำให้กลุ่มบุคคลเหล่านี้ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชนในระดับดี เช่นกัน ปัจจัยด้านการศึกษา ก็มีผลเช่นเดียวกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไปจะมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการของเสียอันตรายชุมชนที่ดี ส่วนในกรณีของการของผู้มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือปวช. ที่พบว่ามีความรู้ความเข้าใจในระดับดี เช่นเดียวกันนั้น เนื่องมาจากกลุ่มบุคคลชุดหลังนี้ส่วนใหญ่ทำงาน เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขชุมชนจึงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายในระดับดี และเมื่อพิจารณาถึงปัจจัยด้านรายได้ ก็พบว่าผู้ที่มีรายได้สูงก็จะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายในระดับดี ซึ่งน่าจะเป็นผลต่อเนื่องมาจากปัจจัยของระดับการศึกษาและอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตราย

4.4.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายด้านการตัดสินใจ

ผลการสำรวจการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของเสียอันตรายด้านการตัดสินใจ ของกลุ่มตัวอย่างได้ดัง ตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายของเทศบาลเมืองนครปฐม ด้านการตัดสินใจ ดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนด้านการตัดสินใจ	$\bar{X}$	SD	แปลความ	อันดับ
1. ท่านร่วมกับเทศบาลเพื่อหารือเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการของเสียอันตรายในชุมชน	3.52	1.01	มาก	4
2. ท่านสนับสนุนให้มีการติดตั้งจุดรองรับของเสียอันตรายในชุมชน	4.09	0.91	มาก	1
3. ท่านเสนอความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่การจัดการของเสียอันตรายในชุมชนอย่างยั่งยืน	3.76	0.93	มาก	2
4. ท่านร่วมกำหนดลำดับความสำคัญของปัญหาการจัดการของเสียอันตรายในชุมชน	3.71	0.97	มาก	3
ด้านการตัดสินใจโดยรวม	3.77	0.82	มาก	

จากตารางที่ 4.24 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนด้านการตัดสินใจ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$, $SD = 0.82$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

ประชาชนมีส่วนร่วมสนับสนุนให้มีการติดตั้งจุดรองรับของเสียอันตรายในชุมชน (อยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 4.09$, $SD = 0.91$) เป็นลำดับแรก รองลงมา มีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่การจัดการของเสียอันตรายในชุมชนอย่างยั่งยืน (อยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 3.76$, $SD = 0.93$) มีส่วนร่วมกำหนดลำดับความสำคัญของปัญหาการจัดการของเสียอันตรายในชุมชนอย่างยั่งยืน (อยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 3.71$, $SD = 0.97$) และอันดับสุดท้ายคือ มีส่วนร่วมกับเทศบาลเพื่อหารือเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการของเสียอันตรายในชุมชน (อยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 3.52$, $SD = 1.01$)

4.4.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายด้านการดำเนินงาน

ผลการสำรวจการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของเสียอันตรายด้านการดำเนินงาน ของกลุ่มตัวอย่างได้ดัง ตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายของเทศบาลเมืองนครปฐม ด้านการดำเนินงาน ดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารจัดการของเสียอันตราย ชุมชนด้านการดำเนินงาน	$\bar{X}$	SD	แปลความ	อันดับ
1. ท่านร่วมกิจกรรมการฝึกอบรมในการ สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการ ของเสียอันตรายในชุมชน	3.66	1.03	มาก	3
2. ท่านให้ความร่วมมือและเข้าร่วมโครงการ ต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการของเสียอันตราย ในชุมชนของเทศบาล	3.81	0.94	มาก	2
3. ท่านชักชวนคนในครอบครัวและเพื่อน บ้านให้จัดการของเสียอันตรายในชุมชน อย่างถูกวิธี	3.90	0.86	มาก	1
4. ท่านเฝ้าระวังหากพบการจัดการของเสีย อันตรายไม่ถูกวิธี	3.64	0.95	มาก	4
ด้านการดำเนินงานโดยรวม	3.75	0.84	มาก	

จากตารางที่ 4.25 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนด้านการดำเนินงาน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, $SD = 0.84$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

ประชาชนมีส่วนร่วมชักชวนคนในครอบครัวและเพื่อนบ้านให้จัดการของเสียอันตรายในชุมชนอย่างถูกวิธี (อยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 3.90$, $SD = 0.86$) เป็นลำดับแรก รองลงมา ได้แก่ ให้ความร่วมมือและเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการของเสียอันตรายในชุมชนของเทศบาล (อยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 3.81$, $SD = 0.94$) มีส่วนร่วมร่วมกิจกรรมการฝึกอบรมในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการของเสียอันตรายในชุมชน (อยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 3.66$, $SD = 1.03$)

และอันดับสุดท้ายคือ มีส่วนร่วมเผื่อระวังหากพบการจัดการของเสียอันตรายไม่ถูกวิธี (อยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 3.64$, $SD = 0.84$)

4.4.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายด้านผลประโยชน์

ผลการสำรวจการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของเสียอันตรายด้านผลประโยชน์ ของกลุ่มตัวอย่างได้ดัง ตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายของเทศบาลเมืองนครปฐม ด้านผลประโยชน์ ตามลำดับ ดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารจัดการของเสียอันตราย ชุมชนด้านผลประโยชน์	$\bar{X}$	SD	แปลความ	อันดับ
1. ท่านเลือกใช้สินค้าที่มีมาตรฐานในการ รักษาสิ่งแวดล้อม เช่น สินค้าฉลากสีเขียว หรือฉลากสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ	4.02	0.80	มาก	1
2. ท่านสื่อสารความต้องการกับเทศบาลได้	3.69	0.98	มาก	4
3. ท่านช่วยดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ให้สะอาดเรียบร้อย	3.92	0.75	มาก	2
4. ท่านมีส่วนร่วมในการลดสารพิษที่อาจ ปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อม	3.86	0.79	มาก	3
ด้านผลประโยชน์โดยรวม	3.87	0.69	มาก	

จากตารางที่ 4.26 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนด้านผลประโยชน์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, $SD = 0.69$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

ประชาชนมีส่วนร่วมเลือกใช้สินค้าที่มีมาตรฐานในการรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น สินค้าฉลากสีเขียวหรือฉลากสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ (อยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 4.02$, $SD = 0.80$) เป็นลำดับแรก รองลงมา ได้แก่มีส่วนร่วมช่วยดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้สะอาดเรียบร้อย (อยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 3.92$, $SD = 0.75$) มีส่วนร่วมในการลดสารพิษที่อาจปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อมชุมชน (อยู่ในระดับ

มาก $\bar{X} = 3.86$, $SD = 0.79$) และอันดับสุดท้ายคือ มีส่วนร่วมสื่อสารความต้องการแก่เทศบาลได้ (อยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 3.69$, $SD = 0.98$)

4.4.4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายด้านการติดตามประเมินผล

ผลการสำรวจการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของเสียอันตรายด้านการติดตามประเมินผลของกลุ่มตัวอย่างได้ดัง ตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายของเทศบาลเมืองนครปฐม ด้านการติดตามประเมินผล ดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารจัดการของเสียอันตราย ชุมชนด้านการติดตามประเมินผล	$\bar{X}$	SD	แปลความ	อันดับ
1. ท่านร่วมกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการของเสียอันตรายในชุมชน	3.54	0.95	มาก	4
2. ท่านให้ข้อมูลเพื่อใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการของเสียอันตรายในชุมชน	3.82	0.95	มาก	1
3. ท่านทราบผลการประเมินการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการของเสียอันตรายในชุมชน	3.62	0.93	มาก	3
4. ท่านช่วยประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานในการจัดการของเสียอันตรายในชุมชน	3.70	0.90	มาก	2
ด้านการติดตามประเมินผลโดยรวม	3.67	0.87	มาก	

จากตารางที่ 4.27 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนด้านการติดตามประเมินผล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, $SD = 0.87$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเพื่อใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการของเสียอันตรายในชุมชน (อยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 3.82$, $SD = 0.95$) เป็นลำดับแรก รองลงมา ได้แก่มีส่วนร่วมช่วยประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานในการจัดการของเสียอันตรายใน

ชุมชน (อยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 3.70$, $SD = 0.90$) มีส่วนร่วมในการทราบผลการประเมินการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการของเสียอันตรายในชุมชน (อยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 3.62$, $SD = 0.93$) และอันดับสุดท้ายคือ มีส่วนร่วมกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการของเสียอันตรายในชุมชน (อยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 3.54$, $SD = 0.95$)

4.5 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนกับปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานย่อยได้ ดังนี้

4.5.1 สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านเพศที่แตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

ปัจจัยด้านเพศที่แตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนแตกต่างกัน ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ ดังนี้

H_0 : ปัจจัยด้านเพศที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน ไม่แตกต่างกัน

H_1 : ปัจจัยด้านเพศที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน แตกต่างกัน

ผลทดสอบความแตกต่างระหว่างเพศที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน โดยใช้สถิติ T-test แสดงได้ดังตารางที่ 4.28

ตารางที่ 4.28 ความแตกต่างระหว่างเพศที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน

เพศ	ชาย	หญิง	T-Test	Sig.
ด้านการตัดสินใจ	3.835	3.506	3.204	0.001
ด้านการดำเนินงาน	3.831	3.449	3.638	0.000
ด้านผลประโยชน์	3.916	3.689	2.623	0.009
ด้านการติดตามประเมินผล	3.728	3.430	2.739	0.006
การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยรวม	3.828	3.518	3.313	0.001

จากตารางที่ 4.28 สามารถอธิบายได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนโดยรวม มีค่านัยสำคัญเท่ากับ 0.001 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 และยอมรับสมมติฐาน H_1 หมายความว่าปัจจัยด้านเพศที่แตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนแตกต่างกัน

4.5.2 สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านอายุที่แตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

ปัจจัยด้านอายุที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนแตกต่างกัน ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ ดังนี้

H_0 : ปัจจัยด้านอายุที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน ไม่แตกต่างกัน

H_1 : ปัจจัยด้านอายุที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน แตกต่างกัน

ผลทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอายุต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน โดยใช้สถิติ One-way ANOVA แสดงได้ดังตารางที่ 4.29

ตารางที่ 4.29 แสดงความแตกต่างระหว่างอายุที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	32.338	4	10.146	15.543	0.000
ภายในกลุ่ม	183.783	384	0.653	-	-
รวม	216.120	388	-	-	-

จากตารางที่ 4.29 ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนโดยรวม มีค่านัยสำคัญเท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 และยอมรับสมมติฐาน H_1 หมายความว่าปัจจัยด้านอายุที่แตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ ด้วยวิธีของ LSD (Post Hoc) ได้ผลดังตารางที่ 4.30

ตารางที่ 4.30 การวิเคราะห์เปรียบเทียบช่วงอายุ ด้วยวิธีของ LSD (Post Hoc)

อายุ	$\bar{X}$	20-29 ปี	30-39 ปี	40-49 ปี	50-59 ปี	60 ปีขึ้นไป
		3.173	3.716	3.426	4.009	4.165
20-29 ปี	3.173	-	0.005*	0.161	0.000*	0.000*
30-39 ปี	3.716	-	-	0.009*	0.005*	0.030*
40-49 ปี	3.426	-	-	-	0.009*	0.000*
50-59 ปี	4.009	-	-	-	-	0.415
60 ปีขึ้นไป	4.165	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.30 เมื่อพิจารณาความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่อายุ 20-29 ปี การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนมีความแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่อายุ 50-59 ปี และกลุ่มตัวอย่างที่อายุ 60 ปีขึ้นไป กลุ่มตัวอย่างที่อายุ 30-39 ปี การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนมีความแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่อายุ 40-49 ปี, กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 50-59 ปี และกลุ่มตัวอย่างที่อายุ 60 ปีขึ้นไป กลุ่มตัวอย่างที่อายุ 40-49 ปี การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนมีความแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่อายุ 50-59 ปี และกลุ่มตัวอย่างที่อายุ 60 ปีขึ้นไป

4.5.3 สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

ปัจจัยด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนแตกต่างกัน ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ ดังนี้

H_0 : ปัจจัยด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน ไม่แตกต่างกัน

H_1 : ปัจจัยด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน แตกต่างกัน

ผลทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มระดับการศึกษาต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน โดยใช้สถิติ One-way ANOVA แสดงได้ดังตารางที่ 4.31

ตารางที่ 4.31 ความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	10.295	4	2.574	4.802	0.001
ภายในกลุ่ม	205.825	384	0.536	-	-
รวม	216.120	388	-	-	-

จากตารางที่ 4.31 ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนโดยรวม มีค่านัยสำคัญเท่ากับ 0.001 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 และยอมรับสมมติฐาน H_1 หมายความว่า ปัจจัยด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ ด้วยวิธีของ LSD (Post Hoc) ได้ผลดังตารางที่ 4.32

ตารางที่ 4.32 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการศึกษาด้วยวิธีของ LSD (Post Hoc)

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา/ปวช.	ปวส./อนุปริญญา	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		3.685	3.995	3.631	3.738	3.395
ประถมศึกษา	3.685	-	0.001*	0.748	0.591	0.084
มัธยมศึกษา/ปวช.	3.995	-	-	0.034*	0.015*	0.000*
ปวส./อนุปริญญา	3.631	-	-	-	0.540	0.286
ปริญญาตรี	3.738	-	-	-	-	0.050
สูงกว่าปริญญาตรี	3.395	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.32 เมื่อพิจารณาความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนมีความแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา/ปวช. กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา/ปวช. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนมีความแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาปวส./อนุปริญญา ระดับการศึกษาปริญญาตรี และระดับการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรี

4.5.4 สมมติฐานที่ 4 ปัจจัยด้านอาชีพที่แตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

ปัจจัยด้านอาชีพที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนแตกต่างกัน ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ ดังนี้

H_0 : ปัจจัยด้านอาชีพที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน ไม่แตกต่างกัน

H_1 : ปัจจัยด้านอาชีพที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน แตกต่างกัน

ผลทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอาชีพต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน โดยใช้สถิติ One-way ANOVA แสดงได้ดังตารางที่ 4.33

ตารางที่ 4.33 แสดงความแตกต่างระหว่างอาชีพที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	15.509	4	1.939	3.672	0.000
ภายในกลุ่ม	200.611	384	0.528	-	-
รวม	216.120	388	-	-	-

จากตารางที่ 4.33 ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนโดยรวม มีค่านัยสำคัญเท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าปฏิเสธสมมติฐาน H_0 และยอมรับสมมติฐาน H_1 หมายความว่าปัจจัยด้านอาชีพที่แตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ ด้วยวิธีของ LSD (Post Hoc) ได้ผลดังตารางที่ 4.34

จากตารางที่ 4.34 เมื่อพิจารณาความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนมีความแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพลูกจ้าง/พนักงานบริษัท การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนมีความแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป และแม่บ้าน/พ่อบ้าน กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนมีความแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกร/ประมง และนักเรียน/นักศึกษา

4.5.5 สมมติฐานที่ 5 ปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

ปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนแตกต่างกัน ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ ดังนี้

H_0 : ปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน ไม่แตกต่างกัน

H_1 : ปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน แตกต่างกัน

ผลทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน โดยใช้สถิติ One-way ANOVA แสดงได้ดังตารางที่ 4.35

ตารางที่ 4.35 แสดงความแตกต่างระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	36.409	4	6.068	12.899	0.000
ภายในกลุ่ม	179.711	384	0.470	-	-
รวม	216.120	388	-	-	-

จากตารางที่ 4.35 ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนโดยรวม มีค่านัยสำคัญเท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 และยอมรับสมมติฐาน H_1 หมายความว่าปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ ด้วยวิธีของ LSD (Post Hoc) ได้ผลดังตารางที่ 4.36

ตารางที่ 4.36 การวิเคราะห์เปรียบเทียบรายได้เฉลี่ยต่อเดือนด้วยวิธีของ LSD (Post Hoc)

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	$\bar{X}$	ไม่เกิน 8,000 บาท	8,000 ถึง 10,000 บาท	10,001 ถึง 13,000 บาท	13,001 ถึง 15,000 บาท	15,001 ถึง 20,000 บาท	20,001 ถึง 30,000 บาท	30,001 บาทขึ้นไป
		4.072	3.502	3.513	4.033	3.539	3.940	3.188
ไม่เกิน 8,000 บาท	4.072	-	0.000*	0.000*	0.753	0.008*	0.387	0.000*
8,000-10,000 บาท	3.502		-	0.932	0.000*	0.858	0.005*	0.032*
10,001-13,000 บาท	3.513			-	0.001*	0.907	0.015*	0.051
13,001-15,000 บาท	4.033				-	0.025*	0.601	0.000*
15,001-20,000 บาท	3.539					-	0.090	0.128
20,001-30,000 บาท	3.940						-	0.000*
30,001 บาทขึ้นไป	3.188							-

จากตารางที่ 4.36 เมื่อพิจารณาความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 8,000 บาท การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนมีความแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 8,000-10,000 บาท, รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-13,000 บาท, รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-20,000 บาท และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001 บาทขึ้นไป กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 8,000-10,000 บาท การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนมีความแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 13,001-15,000 บาท รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-30,000 บาท และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

30,001 บาทขึ้นไป กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-13,000 บาท การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนมีความแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 13,001-15,000 บาท, รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-30,000 บาท และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001 บาทขึ้นไป กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 13,001-15,000 บาท การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนมีความแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-20,000 บาท และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001 บาท ขึ้นไป กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-30,000 บาท การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนมีความแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001 บาท ขึ้นไป

4.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 50 ถึง 59 ปี มีระดับการศึกษาในระดับประถม ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 8,000 บาท ซึ่งผลข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างงานวิจัยของณัฐวรรณ เวชวงศ์วาน (2556) ที่ศึกษาเรื่อง ความเต็มใจและความสามารถในการจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสียของประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนครปฐม (เทศบาลเมืองนครปฐมเดิม)

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ซึ่งจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนที่มีผลทำให้ความรู้ความเข้าใจ พฤติกรรม และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนแตกต่างกัน ซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผล สรุปได้ว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนปัจจัยด้านเพศและอายุที่แตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรรยา ปานพรม (2554) ซึ่งกล่าวว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของครัวเรือนเขตเทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกันในขณะที่ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา ของบัวทิพย์ นุ่นปาน เรื่องการมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลบ้านพร้าว อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ซึ่งพบว่า ระดับการศึกษา และรายได้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมจัดการขยะในพื้นที่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ โสมศิริ เดชารัตน์ (2561) เรื่องการจัดการของเสียอันตรายและการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุงแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่จะแตกต่างจากผลการศึกษาของปภาวรินทร์ นาจาปา (2559) ในด้านเพศ ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด” ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของ เทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาอาศัยอยู่ในตำบลต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นอกจากนี้ผลการศึกษาพฤติกรรมการจัดการของเสียอันตรายชุมชนโดยรวมที่อยู่ในระดับปานกลาง แตกต่างกับผลการศึกษาของ ณัฐวุฒิ ทรัพย์อุบลัมภ์, อากาศร มินวงษ์ (2561) ที่รายงานว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลปลับปลา อำเภอเมืองจังหวัดจันทบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ซึ่งแยกเป็น 4 รายการ ดังนี้ การคัดแยกขยะมูลฝอยมีพฤติกรรมอยู่ในระดับดี ด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยมีพฤติกรรมอยู่ในระดับดี ด้านการเก็บขนขยะมูลฝอยมีพฤติกรรม อยู่ในระดับดีที่สุด และด้านการกำจัดขยะมูลฝอยมีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง และผลการศึกษาของ โสมศิริ เดชารัตน์ (2561) ซึ่งรายงานว่า การมีส่วนร่วมการจัดการขยะมูลฝอยอันตรายของประชาชนในอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุงโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยในการศึกษาด้านพฤติกรรมการจัดการของเสียอันตรายชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม ภาพรวมส่วนใหญ่การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถสรุปพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- พฤติกรรมที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้งที่ ได้แก่ การเก็บรวบรวมของเสียอันตรายชุมชนไว้ก่อนเพื่อนำไปทิ้ง การคัดแยกของเสียอันตรายชุมชน ใส่ภาชนะที่เหมาะสมที่มีดซิด ป้องกันการรั่วไหล มีป้ายการชี้บ่งแล้วนำมาวางไว้หน้าบ้าน เพื่อให้เทศบาลเก็บรวบรวม และการเก็บของเสียอันตรายชุมชนที่มีส่วนของแข็งในภาชนะไม่รั่วซึม

- พฤติกรรมที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ได้แก่ การคัดแยกของเสียอันตรายชุมชน ออกจากขยะประเภทอื่นก่อนทิ้งและทำเครื่องหมายชัดเจนว่าเป็นของเสียอันตรายชุมชน และการนำของเสียอันตรายชุมชน ไปทิ้งในจุดรองรับของเสียอันตรายชุมชน

- พฤติกรรมที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยปฏิบัติเลย ได้แก่ การทิ้งของเสียอันตรายชุมชนลงถังร่วมกับขยะอื่น การนำกระป๋องสเปรย์ กระป๋องสารเคมีไปเผาในที่โล่งแจ้ง การนำหลอดไฟ ถ่านไฟฉายไปฝังกลบในบริเวณบ้าน การทุบกระป๋องสารเคมีหรือหลอดไฟก่อนทิ้ง และการเทของเหลวออกจากภาชนะที่บรรจุสารเคมี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล กับการมีส่วนร่วม ในภาพรวม สรุปได้ว่า ปัจจัยด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนแตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์ผลการศึกษา ได้ข้อสรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

สภาพปัญหาในการจัดการของเสียอันตรายชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม ตำบลนครปฐม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

5.1.1 ข้อมูลทั้งหมดที่ได้สำรวจโดยการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มคัดเลือกพบว่า สภาพปัญหาในการจัดการของเสียอันตรายชุมชนในภาพรวมประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการของเสียอันตรายชุมชนระดับปานกลาง ประเด็นที่มีปัญหาคือ มีความรู้ความเข้าใจถึงการแยกประเภทของเสียอันตรายชุมชนค่อนข้างน้อย ซึ่งดูจากจำนวนข้อที่ตอบถูก 4 ข้อ จาก 9 ข้อ จากค่าตามตารางกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จำนวน 104 คน (ร้อยละ 26.7) แบบทดสอบในหัวข้อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชนและการจัดการนี้ บ่งบอกถึงความรู้เรื่องประเภทของของเสียอันตรายชุมชน ที่เทศบาลมีหน้าที่ในการจัดการตามวิธีที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลตามประเภทของของเสีย ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ประชาชนจะต้องเข้าใจและแยกประเภทให้ถูกต้อง ดังนั้นจากวัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อนี้ เห็นได้ว่าเทศบาลควรส่งเสริมประชาสัมพันธ์ความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชนมากขึ้น นอกจากนี้เรื่องการแยกประเภทกลุ่มตัวอย่างมีการเสนอแนะว่า จุฑารองรับการทิ้งของเสียอันตรายชุมชนของทางเทศบาลที่จัดไว้ให้ยังมีน้อยและไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ ซึ่งแสดงให้เห็นปัญหาหลักของภาคประชาชนที่ไม่ทราบจุฑารองรับในการทิ้ง ดังนั้นเทศบาลจึงต้องเน้นการประชาสัมพันธ์จุฑารองรับการทิ้งของเสียอันตรายควบคู่กันไปด้วย

5.1.2 การมีส่วนร่วมในการจัดการของเสียอันตรายชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม ตำบลนครปฐม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการวิเคราะห์จากแบบสอบถาม พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านผลประโยชน์ และด้านการติดตามประเมินผล โดยภาพรวมประชาชนกลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม มีส่วนร่วมในทุกด้าน แต่พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนแตกต่างกัน โดยกลุ่มที่ต้องรณรงค์มากขึ้นมีรายละเอียดตั้งข้อ 5.1.3

5.1.3 รูปแบบการจัดการของเสียอันตรายชุมชนแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม ตำบลนครปฐม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

จากการวิเคราะห์ผลข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชนและการจัดการ พฤติกรรมการจัดการของเสียอันตรายชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตราย มีประเด็นที่น่าเสนอให้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการของเสียอันตรายแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม ดังนี้

- ควรมีการจัดอบรมให้กับประชาชนในทุกช่วงอายุ ในเรื่องของการจัดการของเสียอันตรายชุมชนว่าขยะประเภทใด ถือเป็นของเสียอันตรายบ้าง เนื่องจากประชาชนทุกช่วงอายุยังมีความรู้ความเข้าใจของเสียอันตรายชุมชนในระดับปานกลาง

- รมรณรงค์ให้สถาบันการศึกษา นักเรียน นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมประชาคมที่เกี่ยวข้องกับการเสนอรูปแบบการจัดการของเสียอันตรายของชุมชน เช่น เสนอจุดตั้งวางภาชนะรองรับการทิ้งของเสีย เพิ่มการประชาสัมพันธ์ช่องทางกรแจ้งเทศบาลกรณีพบการลักลอบทิ้งหรือต้องการหาที่ทิ้งของเสียอันตรายชุมชน และมีส่วนร่วมนำเสนอแนวทางวิธีการประชาสัมพันธ์หรือการอบรม เนื่องจากประชาชนที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาและปวส./อนุปริญญา มีความรู้ความเข้าใจรูปแบบการจัดการของเสียน้อยกว่ากลุ่มอื่นๆ

- ทั้งนี้ยังต้องเพิ่มระดับการส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการคัดแยกขยะให้มากขึ้น เนื่องจากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการคัดแยกของเสียอันตรายชุมชน ออกจากขยะประเภทอื่นก่อนทิ้ง เป็นบางครั้งเท่านั้น สาเหตุน่าจะมาจากการที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจการจัดการของเสียอันตรายชุมชนแค่ในระดับปานกลาง แนวทางหนึ่งคือการขอความร่วมมือจากหน่วยงานราชการ เช่น สถาบันการศึกษาในการจัดการฝึกอบรม เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการจัดการของเสียอันตรายในชุมชน รวมถึงการจัดประชาพิจารณ์ในการหาพื้นที่เพื่อทิ้งของเสียอันตรายชุมชน เพื่อสร้างการเข้าถึงและการรับรู้ร่วมกันกับกลุ่มประชากรในพื้นที่ได้ดียิ่งขึ้น

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากสรุปผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม ดังนี้

5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- ผู้บริหารของเทศบาลเมืองนครปฐม ควรมีนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลการดำเนินงาน และทราบผลการประเมินการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการของเสียอันตรายในชุมชน โดยอาจผ่านการประชุมประชาคมในชุมชน หรือสามารถให้ประชาชนสื่อสารผ่านช่องทางประชาสัมพันธ์ต่างๆ ของทางหน่วยงาน

- ผู้บริหารของเทศบาลเมืองนครปฐม ควรมีนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง หากพบการจัดการของเสียอันตรายชุมชนที่ไม่ถูกวิธี และ ควรส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการฝึกอบรมการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการของเสียอันตรายชุมชน เช่นการส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมด้านการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน

5.2.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

- เพิ่มการจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนให้กับประชาชน แก่นำชุมชนด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม รวมถึงผู้เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองนครปฐม โดยเมื่อมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้นแล้ว ให้ประชาชนร่วมกันออกแบบการเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานของเทศบาล

- ทำสื่อประชาสัมพันธ์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชน จุดรองรับของเสียอันตรายชุมชนในพื้นที่ วิธีการทิ้ง วิธีการจัดเก็บของเทศบาล วิธีการส่งของเสียอันตรายไปกำจัด รวมถึงช่องทางที่จะใช้ติดต่อทางเทศบาลได้กรณีประชาชนต้องการซักถามเพิ่มเติม ผ่านช่องทางต่างๆ ที่เข้าถึงประชาชนได้ง่าย หรือประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ เช่นโปสเตอร์ เสียงตามสาย หนังสือนิตยสารออนไลน์ต่างๆ หรือประชาสัมพันธ์ผ่านตัวแทนชุมชน

- สร้างภาชนะรองรับของเสียอันตรายชุมชนที่เหมาะสมกับพื้นที่ พร้อมป้ายบ่งชี้การทิ้งให้ชัดเจน ไปจนถึงสถานที่จัดตั้งในชุมชนตามข้อมูลพื้นที่ตั้ง ที่จะได้จากการยินยอมหรือตกลงร่วมกันกับภาคประชาชนผ่านเวทีประชาคม หรือการประชุมหารือกับตัวแทนชุมชนแล้ว

- จัดทำแผนงานในการดำเนินการจัดเก็บ รวบรวมของเสียอันตรายชุมชนแต่ละชุมชนให้ชัดเจนและประชาสัมพันธ์ให้ทราบ มีกิจกรรมที่สร้างแรงจูงใจให้ภาคประชาชนตระหนักในการคัดแยกประเภทของเสียอันตรายชุมชนทิ้งให้ถูกต้อง และรวบรวมให้ทางเทศบาลไปจัดเก็บได้ง่าย

รายการอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2550). **คู่มือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเก็บรวบรวม ขนส่งและกำจัดของเสียอันตรายจากชุมชน**. กรุงเทพมหานคร: อูษาการพิมพ์.
- กรมควบคุมมลพิษ. (2560). **การวางแผนบริหารจัดการของเสียอันตรายจากชุมชนสำหรับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท แอคทีฟ พรินท์ จำกัด.
- กรมควบคุมมลพิษ. (2563). **สถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ปี 2563**. เข้าถึงได้จาก https://www.pcd.go.th/pcd_news/11873/
- จรรยา ปานพรม. (2554). "การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของครัวเรือน : เทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา." วิทยาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- จินตนา สุขจามันท์. (2549). "การศึกษาและการพัฒนาชุมชน." มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิราภรณ์ ศรีคำ. (2547). "การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนวิริย รัถย ระดับประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่." วิทยานิพนธ์การบริหารการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2540). "การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร." จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐวุฒิ ทรัพย์อุปถัมภ์ และอากาศกร มินวงษ์. (2559). "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลพลับพลา อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี." สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ณัฐวุฒิ ทรัพย์อุปถัมภ์ และอากาศกร มินวงษ์. (2561). "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอยในเขตเทศบาล ตำบลพลับพลา อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี." **วารสารวิจัยรำไพพรรณี**, 12, 3.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2543). "แนวคิดของการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย." **จดหมายข่าว**, 2, 8: 4-6.
- ทรงวุฒิ เรืองวาทศิลป์. (2550). "การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในพื้นที่บริการของโรงเรียนล้อมแรดวิทยา อำเภอลำปาง." วิทยานิพนธ์การบริหารการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทัศนีย์วรรณ นวลหนู. (2556). "การจัดการของเสียอันตรายจากชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น."

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2546). **การมีส่วนร่วม : หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณีตัวอย่าง.**

พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สิริลักษณ์การพิมพ์.

นิคม ผัดแสน. (2540). "การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาต่อการพัฒนาการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนอุตรศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่."

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ปภาวรินทร์ นาจาปา. (2557). "การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของ เทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด." วิทยานิพนธ์ (รป.ม.) มหาวิทยาลัยบูรพา.

ประพันธ์ สร้อยเพชร. (2547). "การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์โรงเรียนตำบลแช่ช้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่." วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ปรัชญา เวสารัชช. (2528). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท.** กรุงเทพฯ: สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

"พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535". **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 109, ตอนที่ 14 (29 มีนาคม 2535).

"พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542". **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 116, ตอนที่ 114ก (17 พฤศจิกายน 2542).

"พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496". **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 70, ตอนที่ 14 (17 กุมภาพันธ์ 2496).

พีระ พรนวม. (2544). "ศรัทธาต่อหลักการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน." วิทยานิพนธ์การบริหารการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และพรณทิพย์ เพชรมาก. (2551). **การบริหารสังคม ศาสตร์แห่งศตวรรษเพื่อสังคมไทยและสังคมโลก.** กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน.

ภัทรภร ศิลปะเจริญ. (2562). "การจัดการขยะอันตรายจากชุมชน กรณีศึกษา เทศบาลนครนครปฐม." มหาวิทยาลัยศิลปากร.

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง. (2560). **รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการศึกษาวิจัยสร้างฐานข้อมูลและระบบการบริหารจัดการขยะ ของเสียอันตรายชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย.เสนอองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย.** เข้าถึงได้จาก <http://www.people.chiangraipao.go.th/images/CRHazardousWasteReport.pdf>

เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). **การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม: ประชาชน องค์กรปกครอง**

- ส่วนท้องถิ่น และราชการ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: บุ๊คพอยท์.
- ศรีสุวรรณ เกษมสวัสดิ์. (2553). "รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านน้ำและขยะ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม." รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สัญญา เคนาภูมิ. (2551). "ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนใน 4 จังหวัดชายแดนลุ่มน้ำโขง." วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.). (2560). **การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม: เทคนิควิธีและการนำไปสู่การปฏิบัติ.** กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- โสมศิริ เดชารัตน์. (2561). "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอยในเขตเทศบาล ตำบลพลับพลา อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี." วารสารมหาวิทยาลัยทักษิณ: 299-307.
- อคิน รพีพัฒน์. (2547). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา.** กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การศึกษานโยบาย สาธารณสุข.
- อภิญา กังสนารักษ์. (2544). **รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในองค์กรที่มีประสิทธิผลระดับคณะของสถาบันอุดมศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2542). **การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.** กรุงเทพฯ: โครงการวิจัยภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- Arnstien, S. R. (1969). "A Ladder of Citizen Participation." *Journal of the American Institute of Planners*, 35, 4.
- Berkley, G. E. (1975). *The Craft of Public Administration.* Boston: Allyn and Bacon.
- Cohen, J. M., and Uphoff, N. T. (1981). *Rural Development Participation: Concept and Measure for Project Design Implementation and Evaluation: Rural Development Committee Center for international Studies.* New York: Cornell University Press.
- Fornaroff, A. (1980). *Community involvement in Health System for Primary Health Care.* Geneva: World Health Organization. G.E.
- Huntington, S., and Nelson, S. (1975). *No easy choice: political participation in developing countries.* New York: Harvard University Press.
- James, L. C. (2005). *The Public Participation Handbook: Making Better Decisions through Citizen Involvement.* San Francisco: Jossey Bass Publisher.

- Newstrom, J. W., and Davis, K. (1993). **Organizational Behavior: Human Behavior at Work**. New York: McGraw - Hill.
- Putti. (1987). "Work values and organizational commitment: A study in the Asian context." **Human Relations**, 4, 2.
- United Nations. (1981). **Yearbook of International Trade Statistics**. United Nations: UN Press.
- William, E. (1976). "Electoral Participation in a Low Stimulus Election." **Rural Development**, 4: 1.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน

แบบสอบถาม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน ในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม

คำชี้แจง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการของเสียอันตรายชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม 2) ศึกษาพฤติกรรมการจัดการของเสียอันตรายชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม 3) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม

ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการให้ข้อมูลที่เป็นจริงและสอดคล้องกับความเป็นจริงที่สุด เพื่อผู้วิจัยจะได้นำข้อมูลที่ได้รับจากท่านไปใช้วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ทั้งนี้ ข้อมูลที่ได้จากท่าน ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลรายฉบับนี้เป็นความลับและใช้ประโยชน์เฉพาะการวิจัยนี้เท่านั้น

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชนและการจัดการ

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการจัดการของเสียอันตรายชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม

ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนในเขต

เทศบาลเมืองนครปฐม

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนของเทศบาลเมืองนครปฐม

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้เป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวสรินพร ไทรทอง

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ท่านเห็นว่าตรงกับความจริงมากที่สุด เพียง 1 ข้อเท่านั้น

1.1 เพศ

หญิง ชาย

1.2 อายุ

ไม่เกิน 20 ปี   20-29 ปี   30-39 ปี
 40-49 ปี   50-59 ปี   60 ปีขึ้นไป

1.3 ระดับการศึกษา

ประถมศึกษา   มัธยมศึกษา/ปวช.   ปวส./ อนุปริญญา
 ปริญญาตรี   สูงกว่าปริญญาตรี

1.4 อาชีพ

รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ   ลูกจ้าง/พนักงานบริษัท   รับจ้างทั่วไป
 ผู้ประกอบการรายใหญ่   ค้าขายรายย่อย   เกษตรกร/ประมง
 แม่บ้าน/พอบ้าน   นักเรียน/นักศึกษา   เกษียณ
 อื่นๆ โปรดระบุ.....

1.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ไม่เกิน 8,000 บาท   8,000 - 10,000 บาท   10,001 - 13,000 บาท
 13,001 - 15,000 บาท   15,001 - 20,000 บาท   20,001 - 30,000 บาท
 30,001 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชนและการจัดการ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพียง 1 ข้อเท่านั้น

2.1 หลอดไฟเป็นของเสียอันตรายชุมชน ใช่หรือไม่

ใช่   ไม่ใช่   ไม่แน่ใจ

2.2 กระป๋องสเปรย์ต่างๆ เป็นของเสียอันตรายชุมชน ใช่หรือไม่

ใช่   ไม่ใช่   ไม่แน่ใจ

2.3 ภาชนะบรรจุน้ำยาทำความสะอาดเป็นของเสียอันตรายชุมชน ใช่หรือไม่

ใช่   ไม่ใช่   ไม่แน่ใจ

2.4 เครื่องใช้ไฟฟ้าที่เสียหายเป็นของเสียอันตรายชุมชน ใช่หรือไม่

ใช่ ไม่ใช่ ไม่แน่ใจ

2.5 เครื่องใช้ไฟฟ้าที่เสียหายสามารถทิ้งลงถังขยะร่วมกับขยะประเภทอื่นได้ ใช่หรือไม่

ใช่ ไม่ใช่ ไม่แน่ใจ

2.6 ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่โทรศัพท์มือถือเป็นของเสียอันตรายชุมชน ใช่หรือไม่

ใช่ ไม่ใช่ ไม่แน่ใจ

2.7 เข็มฉีดยาที่ใช้แล้วเป็นของเสียอันตรายชุมชน ใช่หรือไม่

ใช่ ไม่ใช่ ไม่แน่ใจ

2.8 เศษแก้ว แก้วแตกเป็นของเสียอันตรายชุมชน ใช่หรือไม่

ใช่ ไม่ใช่ ไม่แน่ใจ

2.9 กระป๋องสเปรย์ต่างๆสามารถทิ้งลงถังขยะร่วมกับขยะทั่วไปได้ ใช่หรือไม่

ใช่ ไม่ใช่ ไม่แน่ใจ

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการจัดการของเสียอันตรายชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านและตรงกับความจริงมากที่สุด โดยในแต่ละข้อให้ท่านเลือกตอบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับใด ดังนี้

คะแนน 1 หมายถึง ท่านไม่เคยปฏิบัติเลย

คะแนน 2 หมายถึง ท่านปฏิบัติเป็นบางครั้ง

คะแนน 3 หมายถึง ท่านปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้งที่

พฤติกรรมจัดการของเสียอันตรายชุมชน ในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม	ระดับการปฏิบัติ		
	เป็นประจำ ทุกครั้ง	เป็น บางครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติเลย
	3	2	1
2.1 ท่านคัดแยกของเสียอันตรายชุมชน ออกจากขยะประเภทอื่นก่อนทิ้งและทำเครื่องหมายชัดเจนว่าเป็นของเสียอันตรายชุมชน			
2.2 ท่านทิ้งของเสียอันตรายชุมชน ลงถังร่วมกับขยะอื่น			
2.3 ท่านนำของเสียอันตรายชุมชน ไปทิ้งที่จุดรองรับของเสียอันตรายชุมชน			

พฤติกรรมกรรมการจัดการของเสียอันตรายชุมชน ในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม	ระดับการปฏิบัติ		
	เป็นประจำ ทุกครั้ง	เป็น บางครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติเลย
	3	2	1
2.4 ท่านเก็บรวบรวมของเสียอันตรายชุมชน ไว้ก่อนเพื่อนำไปทิ้ง			
2.5 ท่านมีการคัดแยกของเสียอันตรายชุมชน ในภาชนะที่เหมาะสมแล้วนำมาวางไว้หน้าบ้าน เพื่อให้เทศบาล เก็บรวบรวม			
2.6 ท่านนำกระป๋องสเปรย์ กระป๋องสารเคมีไปเผาในที่โล่งแจ้ง			
2.7 ท่านนำหลอดไฟ ถ่านไฟฉายไปฝังกลบในบริเวณบ้าน			
2.8 ท่านทุบกระป๋องสารเคมีหรือหลอดไฟก่อนทิ้ง			
2.9 ท่านเทของเหลวออกจากภาชนะที่บรรจุสารเคมี			
2.10 ท่านเก็บของเสียอันตรายชุมชนที่มีส่วนของแข็งในภาชนะไม่รั่วซึม			

ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยในแต่ละข้อให้ท่านเลือกตอบว่าท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ท่านมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ท่านมีส่วนร่วมในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง ท่านมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ท่านมีส่วนร่วมในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ท่านมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของ เสี่ยอันตรายชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
4.1 ด้านการตัดสินใจ					
4.1.1 ท่านร่วมกับเทศบาลเพื่อหารือเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาการจัดการของเสี่ยอันตรายในชุมชน					
4.1.2 ท่านสนับสนุนให้มีการติดตั้งจุดรองรับของเสี่ย อันตรายในชุมชน					
4.1.3 ท่านเสนอความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่การจัดการของ เสี่ยอันตรายในชุมชนอย่างยั่งยืน					
4.1.4 ท่านร่วมกำหนดลำดับความสำคัญของปัญหาการ จัดการของเสี่ยอันตรายในชุมชน					
4.2 ด้านการดำเนินงาน					
4.2.1 ท่านร่วมกิจกรรมการฝึกอบรมในการสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการของเสี่ยอันตรายใน ชุมชน					
4.2.2 ท่านให้ความร่วมมือและเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการของเสี่ยอันตรายในชุมชนของ เทศบาล					
4.2.3 ท่านชักชวนคนในครอบครัวและเพื่อนบ้านให้ จัดการของเสี่ยอันตรายในชุมชนอย่างถูกวิธี					
4.2.4 ท่านเฝ้าระวังหากพบการจัดการของเสี่ยอันตราย ไม่ถูกวิธี					

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของ เสี่ยอันตรายชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
4.3 ด้านผลประโยชน์					
4.3.1 ท่านเลือกใช้สินค้าที่มีมาตรฐานในการรักษา สิ่งแวดล้อม เช่น สินค้าฉลากสีเขียวหรือฉลาก สิ่งแวดล้อมอื่น ๆ					
4.3.2 ท่านสื่อสารความต้องการกับเทศบาลได้					
4.3.3 ท่านช่วยดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้สะอาด เรียบร้อย					
4.3.4 ท่านมีส่วนร่วมในการลดสารพิษที่อาจปนเปื้อนสู่ สิ่งแวดล้อม					
4.4 ด้านการติดตามประเมินผล					
4.4.1 ท่านร่วมกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลการ ดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการของเสี่ยอันตรายในชุมชน					
4.4.2 ท่านให้ข้อมูลเพื่อใช้ในการประเมินผลการ ดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการของเสี่ยอันตรายในชุมชน					
4.4.3 ท่านทราบผลการประเมินการดำเนินงานเกี่ยวกับ การจัดการของเสี่ยอันตรายในชุมชน					
4.4.4 ท่านช่วยประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานในการ จัดการของเสี่ยอันตรายในชุมชน					

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนของเทศบาลเมืองนครปฐม

5.1 ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนของเทศบาลเมืองนครปฐม

.....

.....

.....

5.2 ข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนของเทศบาลเมืองนครปฐม

.....

.....

.....

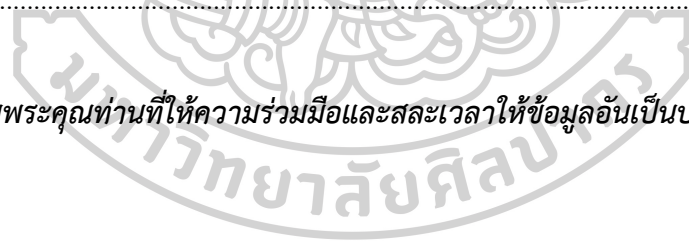
5.3 ท่านมีความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่นๆ ต่อเทศบาลเมืองนครปฐมอย่างไร

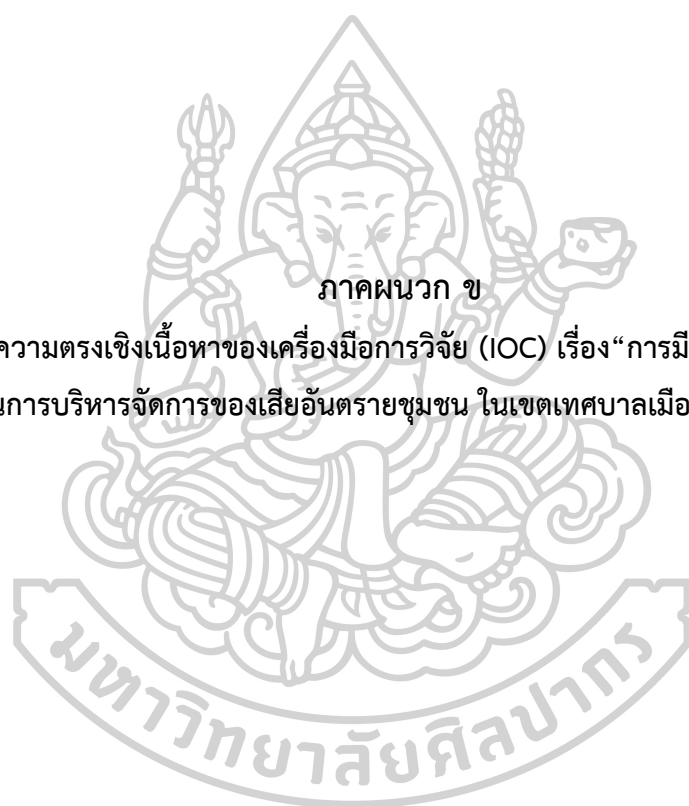
.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความร่วมมือและสละเวลาให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในครั้งนี้

ภาคผนวก ข

แบบประเมินความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัย (IOC) เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน ในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม”

**แบบประเมินความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัย (IOC) เรื่อง
“การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน
ในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม”**

คำชี้แจง : แบบประเมินความเที่ยงตรงของเครื่องมือการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม” เพื่อประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อคำถามว่ามีความเหมาะสมในการนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะทำการประเมินความเที่ยงตรงโดยได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความเที่ยงตรงไว้ดังนี้

+1 = ท่านแน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสม

0 = ท่านไม่แน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสมหรือไม่

-1 = ท่านแน่ใจว่าคำถามไม่มีความเหมาะสม

โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถาม ดังนี้

1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5–1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้
2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือ ตัดทิ้ง

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชนและการจัดการ

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการจัดการของเสียอันตรายชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม

ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนของเทศบาลเมืองนครปฐม

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชนและการจัดการ

ข้อ ที่	รายการพิจารณา	จำนวน ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC
		+1	0	-1	
1	หลอดไฟเป็นของเสียอันตรายชุมชน ใช่หรือไม่	3			1
2	กระป๋องสเปรย์ต่างๆ เป็นของเสียอันตรายชุมชน ใช่หรือไม่	3			1
3	ภาชนะบรรจุน้ำยาทำความสะอาดเป็นของเสียอันตรายชุมชน ใช่หรือไม่	3			1
4	เครื่องใช้ไฟฟ้าที่เสียหายเป็นของเสียอันตรายชุมชน ใช่หรือไม่	3			1
5	เครื่องใช้ไฟฟ้าที่เสียหายสามารถทิ้งลงถังขยะร่วมกับขยะประเภทอื่นได้ ใช่หรือไม่	3			1
6	ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่โทรศัพท์มือถือเป็นของเสียอันตรายชุมชน ใช่หรือไม่	3			1
7	เข็มฉีดยาที่ใช้แล้วเป็นของเสียอันตรายชุมชน ใช่หรือไม่	3			1
8	เศษแก้ว แก้วแตกเป็นของเสียอันตรายชุมชน ใช่หรือไม่	3			1
9	กระป๋องสเปรย์ต่างๆสามารถทิ้งลงถังขยะร่วมกับขยะทั่วไปได้ ใช่หรือไม่	3			1

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการจัดการของเสียอันตรายชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม

ข้อ ที่	รายการพิจารณา	จำนวน ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC
		+1	0	-1	
1	ท่านคัดแยกของเสียอันตรายชุมชน ออกจาก ขยะประเภทอื่นก่อนทิ้งและทำเครื่องหมาย ชัดเจนว่าเป็นของเสียอันตรายชุมชน	3			1
2	ท่านทิ้งของเสียอันตรายชุมชน ลงถังร่วมกับ ขยะอื่น	3			1
3	ท่านนำของเสียอันตรายชุมชน ไปทิ้งที่จุด รองรับของเสียอันตรายชุมชน	3			1
4	ท่านเก็บรวบรวมของเสียอันตรายชุมชน ไว้ ก่อนเพื่อนำไปทิ้ง	3			1
5	ท่านมีการคัดแยกของเสียอันตรายชุมชน ใส่ ภาชนะที่เหมาะสมแล้วนำมาวางไว้หน้าบ้าน เพื่อให้เทศบาล เก็บรวบรวม	3			1
6	ท่านนำกระป๋องสเปรย์ กระป๋องสารเคมีไป เผาในที่โล่งแจ้ง	3			1
7	ท่านนำหลอดไฟ ถ่านไฟฉายไปฝังกลบใน บริเวณบ้าน	3			1
8	ท่านทุบกระป๋องสารเคมีหรือหลอดไฟก่อน ทิ้ง	3			1
9	ท่านเทของเหลวออกจากภาชนะที่บรรจุ สารเคมี	3			1
10	ท่านเก็บของเสียอันตรายชุมชนที่มีส่วน ของแข็งในภาชนะไม่รั่วซึม	3			1

ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม

ข้อที่	รายการพิจารณา	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC
		+1	0	-1	
4.1	ด้านการตัดสินใจ				
4.1.1	ท่านร่วมกับเทศบาลเพื่อหารือเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการของเสียอันตรายในชุมชน	3			1
4.1.2	ท่านสนับสนุนให้มีการติดตั้งจุดรองรับของเสียอันตรายในชุมชน	3			1
4.1.3	ท่านเสนอความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่การจัดการของเสียอันตรายในชุมชนอย่างยั่งยืน	3			1
4.1.4	ท่านร่วมกำหนดลำดับความสำคัญของปัญหาการจัดการของเสียอันตรายในชุมชน	2	1		0.67
4.2	ด้านการดำเนินงาน				
4.2.1	ท่านร่วมกิจกรรมการฝึกอบรมในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการของเสียอันตรายในชุมชน	3			1
4.2.2	ท่านให้ความร่วมมือและเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการของเสียอันตรายในชุมชนของเทศบาล	3			1
4.2.3	ท่านชักชวนคนในครอบครัวและเพื่อนบ้านให้จัดการของเสียอันตรายในชุมชนอย่างถูกวิธี	3			1

ข้อที่	รายการพิจารณา	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC
		+1	0	-1	
4.3	ด้านผลประโยชน์				
4.3.1	ท่านเลือกใช้สินค้าที่มีมาตรฐานในการรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น สินค้าฉลากสีเขียวหรือฉลากสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ	3			1
4.3.2	ท่านสื่อสารความต้องการกับเทศบาลได้	3			1
4.3.3	ท่านช่วยดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้สะอาดเรียบร้อย	3			1
4.3.4	ท่านมีส่วนร่วมในการลดสารพิษที่อาจปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อม	3			1
4.4	ด้านการติดตามประเมินผล				
4.4.1	ท่านร่วมกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการของเสียอันตรายในชุมชน	3			1
4.4.2	ท่านให้ข้อมูลเพื่อใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการของเสียอันตรายในชุมชน	3			1
4.4.3	ท่านทราบผลการประเมินการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการของเสียอันตรายในชุมชน	3			1
4.4.4	ท่านช่วยประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานในการจัดการของเสียอันตรายในชุมชน	3			1

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนของเทศบาลเมืองนครปฐม

ข้อที่	รายการพิจารณา	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC
		+1	0	-1	
5.1	ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนของเทศบาลเมืองนครปฐม	3			1
5.2	ข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนของเทศบาลเมืองนครปฐม	3			1
5.3	ท่านมีความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่นๆต่อเทศบาลเมืองนครปฐมอย่างไร	3			1

วิเคราะห์ค่าความตรงเชิงเนื้อหาของรายการข้อคำถามด้วยการสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมา ผลการแสดงความคิดเห็นที่ได้มาวิเคราะห์ค่า IOC (Item Objective Congruence Index) แล้วได้ค่า IOC ที่มีค่าตั้งแต่ 0.6 - 1 สรุปค่า IOC ทั้งฉบับ = 0.98 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปจัดทำแบบสอบถามสำหรับนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจาก กลุ่มตัวอย่าง

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวสรินพร ไทรทอง
วุฒิการศึกษา	พ.ศ.2552 สำเร็จการศึกษาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ.2556 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ.2561 ศึกษาต่อวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	49/42 หมู่ 6 ตำบลนครปฐม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000

